

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญา

บริหารธุรกิจ

สาขา

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่ม
อุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Risk Reporting Quality and Company Size and Industry
of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

نامผู้วิจัย นางสาวอังคณา แก้วประภา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี, M.B.A.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(อาจารย์สุมนรัตน์ ชื่นพุด, พบ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสิงห์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationship between Risk Reporting Quality and Company Size and Industry
of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาวอังคณา แก้วประภา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อังคณา แก้วประภา 2553: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี, M.B.A. 121 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงซึ่งพิจารณาทั้งปริมาณการรายงานจากจำนวนคำโดยเปรียบเทียบกับค่าประมาณการ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยพิจารณาการรายงานครบตามองค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM และ 2) ความสัมพันธ์ของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิโดยรวบรวมจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2550 ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET 100 ประจำปี พ.ศ. 2550 จำนวน 98 บริษัท การวิเคราะห์ได้ใช้กรอบการวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของ Beretta and Bozzolan (2004) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและค่าสถิติ Eta

ผลการศึกษา พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 35.20 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยมาก โดยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงสูงสุด และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงน้อยที่สุด ในด้านปริมาณ พบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ร้อยละ 57.14 มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงต่ำกว่าค่าประมาณการรายงาน และในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 30.93 ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยมาก โดยพบว่า บริษัทที่รายงานการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM อย่างชัดเจนมีจำนวนเพียงร้อยละ 7.14 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจและมองข้ามความสำคัญของกรอบงานดังกล่าว นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาครั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนควรให้ความสนใจในการจัดทำกรรายงานความเสี่ยงให้มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณการรายงาน และด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยการปฏิบัติและรายงานการบริหารความเสี่ยง ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Angkhana Kaewprapa 2010: The Relationship between Risk Reporting Quality and Company Size and Industry of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. Master of Business Administration, Major Field: Business Administration, Interdisciplinary Graduate Program.
Thesis Advisor: Associate Professor Usana Patramontree, M.B.A. 121 pages.

The objectives of this study is to determine 1) the quality of risk report in respect to its quantity and richness of contents with reference to the COSO-Enterprise Risk Management Framework. 2) the relationship between the risk reporting quality, the company size and the industry of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. Secondary data was collected from annual reports and the SEC Form 56-1 of 98 listed companies in the SET 100 in 2007. The Quality of Risk Report Framework of Beretta and Bozzolan (2004) was used for the analysis. The descriptive statistics applied included frequencies, percentages, and means. Pearson correlation coefficient and Eta were used for correlation the analysis.

The results revealed that the listed companies have an average score for the quality of risk reports of 35.20 percent, which is relatively low. The resources industry have the score best whereas the property and construction industry have the lowest score. The results of the relative quantity also revealed that the 57.14 percent of the listed companies have the observed reporting lower than the estimated reporting. The results of richness of content proved the listed companies to reach only a low level of 30.93 percent for the COSO-Enterprise Risk Management reporting, whereas 7.14 percent of the listed companies clearly report the risk management accordance to the COSO-Enterprise Risk Management Framework. It indicated that most listed companies misunderstand and ignore the importance of the COSO-Enterprise Risk Management Framework. Moreover, the results show that the risk reporting quality correlates with the company size which is expressed as a proxy of the total assets and the market capitalization at a significance level of 0.05, but there is not relationship between the risk reporting quality and company industry.

It is suggested for the listed companies to pay close attention to risk reporting in order to improve both the quantity of risk report and the appropriateness of contents as to cover all eight elements of the COSO-Enterprise Risk Management Framework.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์อุษณา ภัทรมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. สันสกฤต วิจิตรเลขการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ชันทอง ประธานการสอบ และ รองศาสตราจารย์ วิจิตรา พูลเพิ่มทรัพย์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนสนิท รวมทั้งครอบครัวแก้วประภา และครอบครัว ปานเทือก ที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการเรียนมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง จนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ศึกษาด้วยกัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่โครงการ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (ภาคค่ำ) ที่ได้คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจโดยตลอด

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสารบทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แด่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

อังคณา แก้วประภา
มกราคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและทฤษฎี	6
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	32
กรอบแนวคิดการศึกษา	51
สมมติฐานการศึกษา	53
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	56
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	65
ผลการศึกษา	65
ข้อวิจารณ์	93
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการศึกษา	96
ข้อเสนอแนะ	98
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	101

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบประเมินผลที่ใช้ในการศึกษา	106
ภาคผนวก ข รายชื่อ คະแนนที่ได้ตามแบบประเมิน ร้อยละของคะแนน จำนวนบรรทัดที่รายงาน และระดับการรายงานความรับผิดชอบ ต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100	112
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	121

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Beretta and Bozzolan (2004)	33
2	แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Linsley and Shrives (2006)	34
3	แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Abraham and Cox (2007)	36
4	แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Amran <i>et al.</i> (2009)	37
5	แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของพรพิพัฒน์ จูฑา (2548)	39
6	สรุปการจำแนกประเภทความเสี่ยง	40
7	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการรายงานความเสี่ยง	41
8	สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	48
9	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณคำรายงานความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	66
10	จำนวนและร้อยละของประเภทของความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	จำนวนและร้อยละของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	67
12	จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	67
13	จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	68
14	จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านการรายงานที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	69
15	จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน	70
16	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับการรายงานของคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	71
17	คะแนน ร้อยละ และอันดับที่ของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM	72
18	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์	74
20	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์	75
21	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง	76
22	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง	77
23	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม	78
24	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหาร ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล	79
26	จำนวน และร้อยละของบริษัทจดทะเบียนที่รายงานการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM	80
27	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริง และค่าประมาณการรายงานความเสี่ยง	81
28	การเปรียบเทียบปริมาณการรายงานความเสี่ยงกับค่าประมาณการรายงานความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียน	82
29	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ	83
30	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO	83
31	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่าและคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง	84
32	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพ ของคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
33	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดของบริษัท	86
34	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	87
35	สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	88
36	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM [®])	89
37	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท กับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM [®])	90
38	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM [®]) ของแต่ละประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	92
39	สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM [®])	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่

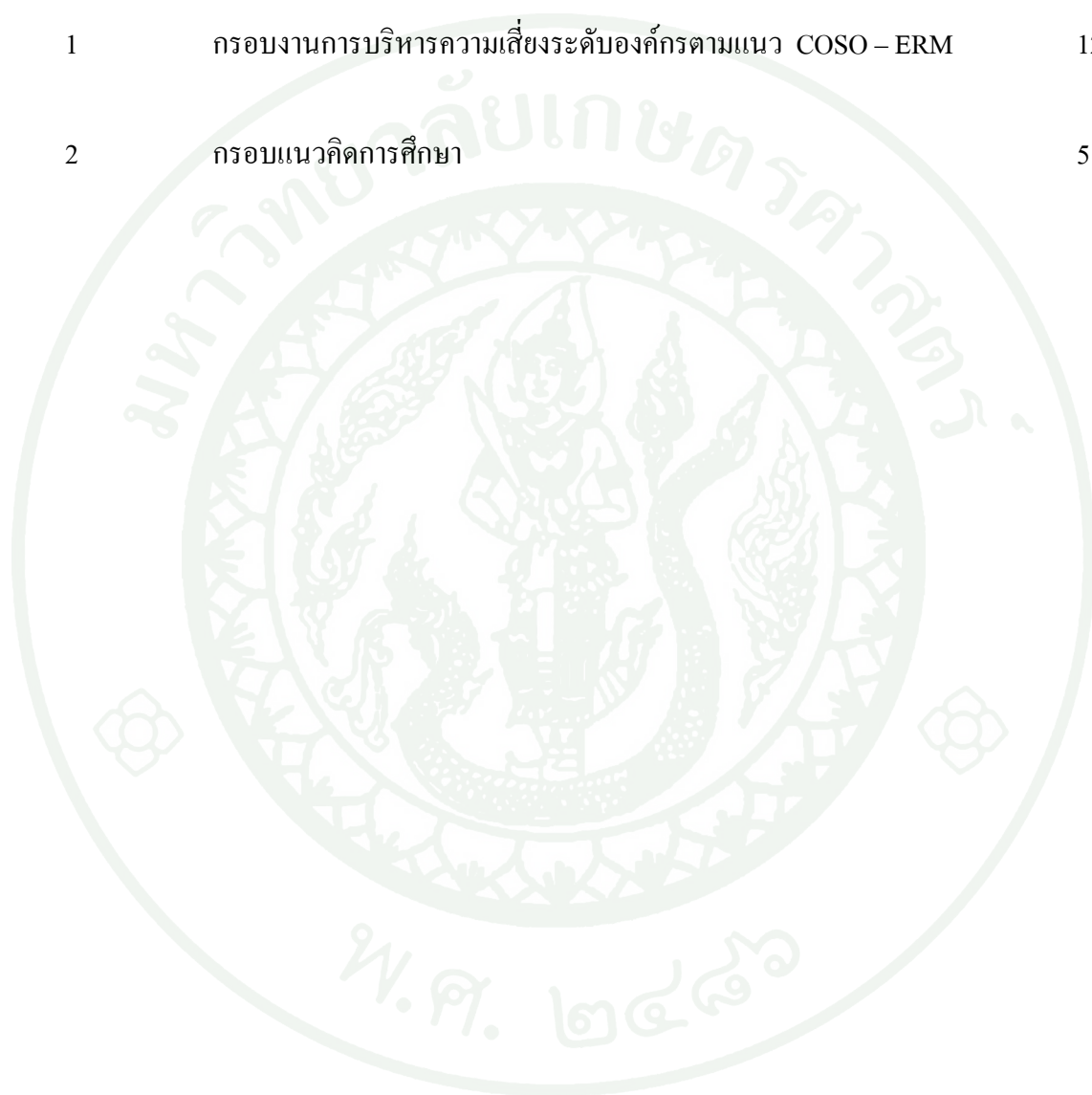
หน้า

- 1 ปริมาณค่าการรายงานความเสี่ยง คะแนนการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM คะแนนดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO และคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 (เรียงตามชื่อย่อบริษัทที่ออกหลักทรัพย์)

113

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM	12
2	กรอบแนวคิดการศึกษา	51

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากภาวะเศรษฐกิจที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลาทำให้บริษัทต่างๆต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงและความเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจึงมีความต้องการข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานในอนาคต และความสามารถในการสร้างมูลค่าของบริษัท (Beretta and Bozzolan, 2004) เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรายงานข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทเป็นการรายงานข้อมูลเพื่อสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงสถานการณ์ความเสี่ยง และวิธีการบริหารความเสี่ยงของบริษัท รวมทั้งเป็นสิ่งที่สำคัญพื้นฐานของการปฏิบัติทางการบัญชีและการลงทุน ในส่วนของบริษัทข้อมูลความเสี่ยงช่วยให้บริษัทสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ลดต้นทุนการลงทุน และชี้แนะถึงการดำเนินงานในอนาคตของธุรกิจ (ICAEW, 1999) และในส่วนของผู้ลงทุนข้อมูลความเสี่ยงสามารถช่วยในการตัดสินใจลงทุน การประมาณการมูลค่าตลาด และพยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ได้อย่างแม่นยำ (Beretta and Bozzolan, 2004) ทั้งนี้ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องต่างก็ต้องการการรายงานความเสี่ยงที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดความมั่นใจ และสามารถประเมินความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัทได้ ซึ่งข้อมูลที่แต่ละบริษัทรายงานนั้นมีความแตกต่างกัน บางบริษัทเน้นให้มีการรายงานข้อมูลในปริมาณมาก แต่ขาดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ในขณะที่บางบริษัทอาจรายงานข้อมูลในปริมาณที่ไม่สูงนัก แต่เต็มไปด้วยเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ จึงเป็นผลให้คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของแต่ละบริษัทมีความแตกต่างกัน (พรพิพัฒน์ จูฑา, 2548)

การวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงนั้นจากงานวิจัยในอดีตโดยทั่วไปมักจะมุ่งเน้นว่าปริมาณการรายงานข้อมูล อาทิ การนับจำนวนคำ และจำนวนประโยค เป็นต้น เป็นตัวแทนของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (Linsley and Shrivess, 2006; Abraham and Cox, 2007 และ Amran *et al.*, 2009) อย่างไรก็ตามมีผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004)

ที่มีได้สนใจเพียงปริมาณการรายงานข้อมูลเท่านั้นแต่วิเคราะห์ลึกลงไปเนื้อหาข้อมูลด้วย โดยได้กล่าวว่ากรอบงานคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงนั้นประกอบด้วยปริมาณการรายงานข้อมูลเมื่อเปรียบเทียบกับค่าประมาณ (Relative Quantity) และความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยง ผลกระทบและการวัดผลกระทบของความเสี่ยงและวิธีการบริหารความเสี่ยง และในประเทศไทยมีผู้ศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงได้แก่ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ซึ่งได้พัฒนาแนวทางการวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงจากปริมาณการรายงาน และการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลว่ามีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสที่ความเสี่ยงอาจจะเกิด ผลกระทบของความเสี่ยงทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และมาตรการการบริหารความเสี่ยง

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในอดีตยังไม่มีการนำกรอบงานการบริหารความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐานสากลมาอ้างอิงในการวัดความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งกรอบงานที่เป็นมาตรฐานสากลดังกล่าว คณะกรรมการที่รู้จักกันในนามว่า Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission หรือ COSO ได้พัฒนาขึ้นเป็นที่รู้จักกันในนาม กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (Enterprise Risk Management - Integrate framework) หรือ COSO-ERM และได้ประกาศใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2547 ซึ่งกรอบงานดังกล่าวประกอบด้วย หลักการ แนวคิด โครงสร้าง และองค์ประกอบสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547; อุษณา ภัทรมนตรี, 2552) นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2547) ได้เล็งเห็นว่ากรอบงานมาตรฐานดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมทั้งองค์กรต่างๆ จึงร่วมกับไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย จัดทำคู่มือแนวทางการบริหารความเสี่ยงขึ้นให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมทั้งองค์กรต่างๆ ใช้เป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันผู้บริหารในหลายองค์กรของประเทศไทยก็ได้มีการนำกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรของ COSO มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยประยุกต์จากกรอบการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004) ซึ่งพิจารณาทั้งปริมาณและความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยปริมาณ

จะพิจารณาจากจำนวนคำที่รายงาน และความสมบูรณ์ของเนื้อหาจะพิจารณาจากการรายงานตาม องค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงในเชิงปริมาณโดยพิจารณาจากจำนวนคำเชิงเปรียบเทียบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยพิจารณาจากกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง กับขนาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และการรายงานความเสี่ยงรวมทั้งการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร ให้มีคุณภาพเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งายาน
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่กำกับดูแล ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการรายงานความเสี่ยงให้มีคุณภาพทั้งในด้านปริมาณและด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป

3. เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการรายงานความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. เพื่อเป็นประโยชน์แก่การวิชาการ ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประจำปี 2550 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2550 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2550 ซึ่งประกอบด้วย บริษัทที่มีขนาดใหญ่ที่สุด 100 อันดับแรก มีมูลค่าการซื้อขาย สภาพคล่อง และการกระจายหุ้นสูง เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการเปรียบเทียบสำหรับบริษัทอื่นๆ ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่ง Linsley and Shrives (2006) ได้กล่าวว่า บริษัทขนาดใหญ่จะมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก จึงต้องมีความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลจำนวนมาก

นิยามศัพท์

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่มีผลทางด้านลบ ซึ่งทำให้องค์กรไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญได้อย่างที่ต้องการ

Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission หรือ COSO หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการจัดตั้ง เพื่อศึกษาและพัฒนากระบวนการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพตามนัยของกฎหมาย FCPA ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันวิชาชีพ 5 แห่งคือ American of Certified Public Accountants (AICPA), American Accounting Association (AAA), Financial Executives Institute (FEI), Institute of Internal Auditors (IIA) และ Institute of Management Accountants (IMA)

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM (COSO - Enterprise Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่คณะกรรมการองค์กรธุรกิจ ฝ่ายบริหารและพนักงานนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และการปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กร สร้างขึ้นเพื่อที่จะระบุเหตุการณ์สำคัญที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร และเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ รวมทั้งเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (Quality of Risk Report) จะพิจารณาจากปริมาณการรายงานข้อมูลความเสี่ยงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าประมาณการ (Relative Quantity) ซึ่งในการศึกษานี้จะใช้จำนวนคำ และความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Content) โดยอ้างอิงกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองต่อความเสี่ยง กิจกรรมควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามผล

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎี ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการศึกษา และสมมติฐานการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอธิบายตามลำดับต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)
2. ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory)
3. การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM (COSO – Enterprise Risk Management)
4. กรอบงานคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (Framework of Quality of Risk Report)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) ของ Spence (1973) ได้อธิบายพฤติกรรมของตลาดแรงงาน ที่ลูกจ้างมีการส่งสัญญาณให้นายจ้างเห็นว่าตนเองมีศักยภาพสูง เพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น ซึ่งทฤษฎีการส่งสัญญาณนี้สามารถนำมาอธิบายลักษณะการเปิดเผยข้อมูลได้ โดยบริษัทที่มีสารสนเทศมากกว่าหรือดีกว่าจะพยายามส่งสัญญาณข้อมูลที่มีอยู่ให้ฝ่ายหนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทราบว่าบริษัทมีคุณภาพมากกว่าและมีความได้เปรียบมากกว่าองค์กรอื่น

ซึ่งจากผลการศึกษาของ Linsley and Shrives (2006) และ Amran *et al.* (2009) ที่พบว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีปริมาณการรายงานข้อมูลความเสี่ยงมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการส่งสัญญาณ นอกจากนี้ Naser (1998) ได้ศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ไม่ใช่ทางการเงินที่จดทะเบียนใน Amman Financial Market และได้กล่าวสนับสนุนทฤษฎีนี้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่มีการดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อน และมีรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก รวมถึงการมีกำลังทรัพยากรที่มีจำนวนเพียงพอต่อการจัดทำรายงานข้อมูลได้ดีกว่าบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้รับข้อมูลเห็นว่าบริษัทมีความสามารถในการรายงานข้อมูล และเป็นบริษัทที่มีความน่าเชื่อถือ

ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory)

ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) ของ Meyer and Rowan (1977) ได้อธิบายพฤติกรรมที่ลอกเลียนแบบกันขององค์กร โดยกล่าวว่า องค์กรถูกจำกัดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก จึงจำเป็นต้องยอมปฏิบัติตามธรรมเนียมและความคาดหวังของสิ่งแวดล้อมแบบสถาบัน เพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม โดย DiMaggio and Powell (1983) ได้กล่าวว่า องค์กรในสิ่งแวดล้อมแบบสถาบันจะรับเอาลักษณะโครงสร้างองค์กรที่เหมือนกันไปใช้ในองค์กร ซึ่งเป็นผลจากความกดดันทางสถาบัน 3 ประเภท ได้แก่

1. ความกดดันที่บีบบังคับ (Coercive pressures) คือ ความกดดันจากองค์กรอื่นๆ ในสภาพแวดล้อมสถาบันและความคาดหวังจากสังคม
2. ความกดดันการล้อเลียน (Mimetic pressures) คือ ความกดดันจากการเลียนแบบรูปแบบความสำเร็จเมื่ออยู่ภายใต้ความไม่แน่นอนที่สูงหรือเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน
3. ความกดดันทางกฎเกณฑ์ (Normative pressures) คือ ความกดดันจากทัศนคติและความเชื่อชาวยุคที่คล้ายกันขององค์กร

นอกจากนี้ Tolbert and Zucker (1983) ยังได้กล่าวสนับสนุนทฤษฎีสถาบันว่า ในขณะที่องค์กรแรกจะรับเอานวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ แต่องค์กรอื่นๆ หลังจากนั้นจะรับเอานวัตกรรมนั้นไปใช้เพื่อให้ได้การยอมรับอย่างชอบธรรม

และจากข้อสมมติฐานในการศึกษาของ Cooke (1989) ที่ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทในประเทศสวีเดน ได้กล่าวว่า การรายงานข้อมูลของบริษัทต่างๆอาจได้รับผลกระทบมาจากบริษัทที่เป็นผู้นำในธุรกิจ และมีการรายงานข้อมูลอย่างละเอียด ซึ่งส่งผลให้บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกับบริษัทผู้นำดังกล่าว ได้มีการพัฒนาการรายงานข้อมูลของบริษัทตนให้ดีขึ้นด้วย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ทำให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีการรายงานข้อมูลในระดับที่สูงกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสถาบัน

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM (COSO – Enterprise Risk Management)

วิวัฒนาการของการบริหารความเสี่ยง

อุษณา ภัทรมนตรี (2552) ได้กล่าวว่า ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในการบริหารธุรกิจนั้น ไม่ใช่แนวคิดใหม่แต่มีรากฐานย้อนไปตั้งแต่ศตวรรษที่ 17-18 ในกิจการการพนัน การประกันภัย และธุรกิจธนาคาร การกู้ยืม แนวคิดทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นคือทฤษฎีความน่าจะเป็นและทฤษฎีเกมส์ สำหรับคิดค่าธรรมเนียม ค่าประกันภัย อัตราดอกเบี้ย ฯลฯ เพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

วิวัฒนาการของการบริหารความเสี่ยงเริ่มจากการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk Management) เช่น การซื้อประกันภัยต่างๆ การทำสัญญาล่วงหน้า เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบและความเสียหายทางการเงิน ต่อมาได้ขยายมาเป็นการบริหารความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk Management) การบริหารความเสี่ยงทางธุรกิจ (Business Risk Management) โดยการบริหารความเสี่ยงยังแยกกันทำเป็นส่วนๆของธุรกิจ ต่างคนต่างทำและบางองค์กรยังใช้การบริหารความเสี่ยงเชิงรับ คือรอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข ซึ่งไม่ทันต่อการบริหารยุคความเสี่ยง ในปัจจุบันการบริหารความเสี่ยงได้วิวัฒนาการมาเป็นการบริหารความเสี่ยง

เชิงรุก (Proactive) และเป็นการบริหารระดับกลยุทธ์และทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management) ที่ทุกฝ่ายและทุกระดับต้องมีส่วนร่วมหน้าที่และวิธีการบริหารความเสี่ยง เพื่อเพิ่มความสำเร็จ เพิ่มมูลค่า และประโยชน์ต่อทั้งองค์กร

นิยามความเสี่ยง

ไพรัช วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส (2547) ได้ให้ความหมาย ความเสี่ยงและโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับ COSO ไว้ดังนี้

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่มีผลทางด้านลบ ซึ่งทำให้องค์กรไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญได้อย่างที่ต้องการ

โอกาส (Opportunity) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ และสนับสนุนการสร้างมูลค่าหรือการดำรงรักษามูลค่าไว้

นอกจากนี้ ไพรัช วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส ยังได้ให้นิยามของ ความเสี่ยงของธุรกิจ ไว้ว่า “หมายถึง การไม่สามารถจัดการความสูญเสีย หรือการเสียโอกาสที่พึงมีต่อธุรกิจ การไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมจะทำให้องค์กรเสียโอกาส หรือได้รับความเสียหายอื่นๆ อันอาจแก้ไขได้ยาก หรือในบางครั้งอาจมีผลให้องค์กรล้มเหลวอย่างไม่คาดคิด นอกจากนี้การไม่สามารถใช้โอกาสในธุรกิจจะทำให้เสียประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าองค์กร”

การจัดประเภทความเสี่ยง

COSO ได้จัดแบ่งประเภทความเสี่ยงตามวัตถุประสงค์ 4 ด้านของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร ดังต่อไปนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับกลยุทธ์และรวมถึงความเสี่ยงไม่ว่าจากด้านใดที่มีผลกระทบต่อชื่อเสียงและความมั่นใจของผู้เกี่ยวข้ององค์กรในระดับที่มีนัยสำคัญสูง

2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานหลัก
3. ความเสี่ยงด้านการรายงาน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการรายงานทั้งทางการเงิน และการปฏิบัติงาน
4. ความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับกฎหมาย พันธะสัญญาและระเบียบสำคัญ

คำนิยามของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร

อุษณา ภัทรมนตรี (2552) ได้ให้คำนิยามของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรซึ่งสอดคล้องกับ COSO ไว้ว่า

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร เป็นกระบวนการที่คณะกรรมการองค์การธุรกิจ ฝ่ายบริหารและพนักงาน นำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ และการปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์การ สร้างขึ้นเพื่อที่จะระบุเหตุการณ์สำคัญที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์การ และเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ รวมทั้งเพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

คำจำกัดความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรของ COSO คือ

1. เป็นกระบวนการที่มีการปฏิบัติจริงในทุกระดับทั้งองค์การ ไม่ใช่กำหนดเป็นนโยบายอยู่ในเอกสารเท่านั้น
2. มีผลต่อทุกคนและทุกระดับในองค์การ
3. นำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์

4. นำไปใช้ทั่วทั้งองค์กร ในทุกระดับ ทุกหน่วยงาน และใช้พิจารณาบริหารความเสี่ยงในภาพรวม

5. เป็นกระบวนการที่สร้างหรือออกแบบ เพื่อระบุเหตุการณ์สำคัญที่หากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบสำคัญต่อองค์กร และเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

6. สามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลต่อฝ่ายบริหารและคณะกรรมการองค์กร

7. เกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความเชื่อถือได้ของรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

COSO ได้กำหนดนิยามของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรไว้อย่างกว้างๆ โดยให้แนวคิดหลักๆที่สำคัญเป็นพื้นฐานว่าบริษัทและองค์กรอื่นๆจะบริหารความเสี่ยงได้อย่างไร และให้หลักเกณฑ์ในการนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรต่างๆไป อุตสาหกรรมและภาคส่วนอื่นๆ (Sectors) โดยให้ความสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรนั้นๆกำหนดขึ้น รวมทั้งให้หลักเกณฑ์ในการกำหนดความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรด้วย

กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (COSO – Enterprise Risk Management – Integrate Framework: COSO - ERM)

เมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ 2004 COSO ได้ประกาศใช้กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (COSO - Enterprise Risk Management – Integrate framework: COSO - ERM) โดยได้พัฒนาจากกรอบงานการควบคุมภายใน (Internal Control - Integrate framework) ที่ได้ประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1992 และปรับปรุงในปี ค.ศ. 1994

ภาพที่ 1 กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (2004)

กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ด้านที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองต่อความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศ และการสื่อสาร และการติดตามผล และเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกัน 4 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านความเชื่อถือได้ของรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและสัญญา โดยสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารความเสี่ยงกับองค์กรทุกประเภท ทุกอุตสาหกรรม ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับบรรษัท ระดับบริษัท ระดับหน่วยธุรกิจ ระดับกิจกรรม และระดับฝ่าย ซึ่งแสดงดังภาพที่ 1 โดยวัตถุประสงค์และ องค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM จะอธิบายตามลำดับดังนี้

การบรรลุมติวัตถุประสงค์

ภายใต้บริบทของพันธกิจหรือวิสัยทัศน์ที่องค์กรกำหนดขึ้น ฝ่ายบริหารกำหนด วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เลือกกลยุทธ์ และกำหนดวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยงและลดหลั่นลงไปด้วย

ทั้งองค์กร กรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะช่วยนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic: S) เป็นวัตถุประสงค์กำหนดในการบริหารระดับสูง เช่น ตามแผนกลยุทธ์เพื่อสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการเชิงแข่งขัน และให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร โดยต้องมีแผนงานต่างๆที่มีวัตถุประสงค์เป้าหมายที่เชื่อมโยง (Alignment) เพื่อสนับสนุนความสำเร็จของกลยุทธ์
2. วัตถุประสงค์การปฏิบัติงาน (Operations: O) ได้แก่ วัตถุประสงค์ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ซึ่งอาจเป็นตัววัดทางการเงินที่มาจากการเงินบัญชี หรือเป็นตัววัดผลงานหลัก (Key Performance Indicators; KPI) ของกระบวนการปฏิบัติงานสำคัญ
3. วัตถุประสงค์การรายงาน (Reporting: R) ได้แก่ วัตถุประสงค์ด้านความเชื่อถือได้ ความเกี่ยวข้อง ความทันกาล และความเป็นประโยชน์ของรายงาน ทั้งทางบัญชีและการปฏิบัติงาน เพื่อทราบสถานการณ์ความคืบหน้าและการตัดสินใจแก้ไขอย่างทันกาล สำหรับทั้งบุคคลภายในและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร
4. วัตถุประสงค์การปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance: C) ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญา และระเบียบต่างๆที่กำหนด ซึ่งการละเมิดอาจถูกฟ้องร้อง เสียชื่อเสียง หรือทำให้การบริหารภายในสับสน ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร COSO - ERM

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร COSO - ERM ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน องค์ประกอบเหล่านี้ได้มาจากวิธีการที่ฝ่ายบริหารดำเนินธุรกิจและนำมาผสมผสานเข้ากับกระบวนการการบริหารจัดการ ซึ่งอนุสัญญา ภัทรมนตรี (2552) ได้กล่าวรายละเอียดไว้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับแนวคิด นโยบาย และบรรยากาศในการบริหารระดับสูง ซึ่งมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่ให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการบริหาร ความเสี่ยงและการควบคุม และเป็นพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยงและองค์ประกอบอื่นๆ ทั้งหมด

องค์ประกอบย่อยที่สำคัญของสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่

1.1 นโยบายและปรัชญาแนวคิดด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Philosophy) หมายถึงการกำหนดนโยบาย หลักการ และวิธีการบริหารความเสี่ยงจากฝ่ายบริหาร ระดับสูงเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึง ปรัชญา วัฒนธรรมองค์กรในการเสี่ยงและไม่ยอมเสี่ยง

1.2 ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) หมายถึง การกำหนดจำนวนหรือระดับ ความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้อย่างกว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากรขององค์กร งานใดที่ต้องการความสำเร็จสูงจะยอมรับความเสี่ยงหรือความคลาดเคลื่อน ได้น้อย งานนั้นต้องจัดสรรงบประมาณ ใช้ทรัพยากรในการบริหารความเสี่ยงสูง

1.3 คณะกรรมการองค์กร (Board of Directors) คณะกรรมการองค์กรในฐานะ ได้รับการเลือกตั้งจากผู้ถือหุ้น มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมภายในและการบริหาร ความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องควรประกอบด้วย คณะกรรมการอิสระภายนอกที่มีความรู้และประสบการณ์ในจำนวนที่เป็นเสียงข้างมาก เพื่อให้ การให้ความคิดเห็นจากหลายมุมมองและอย่างเป็นอิสระ

1.4 ความซื่อตรงและจริยธรรมองค์กร (Integrity and Ethical value) องค์กรควร จัดทำข้อกำหนดและมาตรฐานความประพฤติเกี่ยวกับความซื่อตรงและจริยธรรมองค์กรเป็นลาย ลักษณ์อักษร ระบุพฤติกรรมที่ควรและไม่ควรกระทำทั้งสำหรับผู้บริหารและพนักงาน ข้อกำหนด ดังกล่าวต้องแจ้งให้ทุกคนได้รับทราบและปฏิบัติตามอย่างชัดเจน

1.5 ความมุ่งมั่นด้านความสามารถ (Commitment to Competence) ฝ่ายบริหารควรกำหนดระดับความรู้และทักษะที่ต้องการในแต่ละตำแหน่งงาน ซึ่งหากไม่สามารถหาพนักงานที่มีความสามารถตรงตามตำแหน่งได้ ควรชดเชยด้วยการกำกับสอบทานของผู้บังคับบัญชาตามสายงานอย่างใกล้ชิด

1.6 โครงสร้างการจัดองค์กร (Organizational Structure) การจัดโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมเป็นพื้นฐานของการบริหารที่สำคัญ ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผน สั่งการ และควบคุมการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทำให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.7 การมอบอำนาจและการรายงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ (Assignment of Authority and Responsibility) หมายถึง การมอบอำนาจจากระดับสูงสู่ระดับปฏิบัติการ และการกำหนดวิธีการและสายการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งองค์กรยุคใหม่นิยมการลดระดับชั้นบริหารแบบแนวดิ่ง (Vertical Organization) มาสู่การบริหารแบบแนวราบ (Flat Organization) การกระจายอำนาจในการบริหารและตัดสินใจในกิจกรรมประจำวันให้กับผู้บริหารระดับปฏิบัติงานในส่วนหน้า เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างคล่องตัว ตรงประเด็น และทันกาลกว่า อย่างไรก็ตามการมอบอำนาจให้แต่ละตำแหน่ง ควรสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และระดับความสำเร็จที่ต้องการในตำแหน่งงานนั้น

1.8 มาตรฐานของทรัพยากรบุคคล (Human Resource Standards) หมายถึง มาตรฐานเกี่ยวกับ การสรรหา การว่าจ้าง การฝึกอบรม การประเมินผล การให้คำปรึกษา การเลื่อนตำแหน่ง การจ่ายค่าตอบแทน การรักษาผู้มีความรู้ความสามารถในองค์กร รวมทั้งการจูงใจ และการลงโทษทางวินัย เพื่อพัฒนาระดับความซื่อตรง จริยธรรม และความสามารถที่ต้องการ เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลที่สุดต่อการปฏิบัติงานทุกด้าน รวมทั้งประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

องค์ประกอบนี้ช่วยสร้างความมั่นใจว่ามีการเลือกวัตถุประสงค์สำคัญ ที่เชื่อมโยงจากวิสัยทัศน์หรือภารกิจขององค์กรกับกลยุทธ์และแผนงานที่รองรับในระดับต่างๆ ในการบริหาร

ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี ต้องมีตัววัดและเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และเป็นเงื่อนไขความสำคัญที่ต้องเกิดขึ้น จึงจะสามารถระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายความสำเร็จของตัววัดแต่ละตัว

องค์ประกอบย่อยหรือหลักการที่สำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์ ได้แก่

2.1 ความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์กลยุทธ์และแผนงานที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารเลือกทำตามวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร เพื่อการแข่งขันทางธุรกิจ การกำหนดกลยุทธ์ควรมาจากการวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อน – โอกาส และความเสี่ยง (SWOT Analysis) ขององค์กร เมื่อกำหนดกลยุทธ์แล้ว ผู้บริหารต้องกำหนดแผนงานต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เป้าหมายที่สอดคล้องเชื่อมโยง เพื่อความสำเร็จของกลยุทธ์ และจุดอ่อนและความเสี่ยงภัยที่วิเคราะห์ได้จาก SWOT ควรได้รับการบริหารเพื่อลดความเสี่ยง

2.2 ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ (Achievement of Objectives) ผู้บริหารควรกำหนดตัววัดและเป้าหมายความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แต่ควรตระหนักว่าแม้จะมีการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ก็ไม่อาจสร้างความมั่นใจในความสำเร็จของวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านได้เท่าเทียมกัน

การกำหนดวัตถุประสงค์ตัววัด และเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนมีความสำคัญ เพราะผู้บริหารทุกระดับสามารถระบุ ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ (Key success Factors) เหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น และความคลาดเคลื่อนของหน่วยวัดผลความสำเร็จที่ยอมรับได้ (Tolerance level, Risk limit)

2.3 ความเสี่ยงและความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Risk Appetite and Risk Tolerance)

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) เป็นการกำหนดระดับความเสี่ยงโดยฝ่ายบริหารระดับสูงในภาพรวมอย่างกว้างๆ อาจกำหนดเป็นระดับ หรือกำหนดเป็นจำนวนเงิน อัตราส่วนโดยรวม ซึ่งผู้บริหารจะพิจารณาโดยรักษาสมดุลระหว่าง อัตราการเจริญเติบโตของส่วนแบ่งการตลาด อัตราผลตอบแทน และการควบคุม เพราะจากประสบการณ์ในหลายองค์กรพบว่า

การเจริญเติบโตแบบก้าวกระโดดหรือมีผลตอบแทนไม่สม่ำเสมอในแต่ละปี ทำให้ขาดการควบคุมที่เพียงพอจะมีความเสี่ยง และเกิดผลเสียกว่าองค์การที่มีการบริหารและควบคุมที่มีอัตราผลตอบแทนสม่ำเสมอ ทำให้การเจริญเติบโตยั่งยืนในระยะยาว การกำหนดว่าความเสี่ยงใดยอมรับได้ในระดับใด จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้รวมทั้งในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณตามความเสี่ยงที่ยอมรับได้นั้น

ความคลาดเคลื่อนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) เป็นการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากตัววัดเป้าหมายความสำเร็จของวัตถุประสงค์นั้น โดยมีสมมุติฐานว่า ถ้าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของทุกแผนงานหรือกิจกรรมสนับสนุน จะทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์การในภาพรวม

3. การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)

องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับการระบุเหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร ที่หากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อความสำเร็จของกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ รวมทั้งการแยกเหตุการณ์ที่เป็นโอกาสออกจากความเสี่ยงเพื่อนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์กร

องค์ประกอบย่อยที่สำคัญของการระบุเหตุการณ์ ได้แก่

3.1 การพิจารณาแหล่งและปัจจัยที่มีอิทธิพล ผู้บริหารควรพิจารณาแหล่งที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่หลากหลาย ซึ่งควรรวมถึงปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่มีอิทธิพลต่อวัตถุประสงค์ ทั้งเหตุการณ์ที่เคยเกิดและอาจจะเกิดในอนาคต

การประเมินความเสี่ยงควรประเมินจากหลายแหล่ง ทั้งแหล่งเหตุการณ์ที่เคยเกิดในอดีตและที่อาจจะเกิดในอนาคต เหตุการณ์ในอดีตอาจมีข้อมูลตัวเลขอ้างอิงที่เป็นรูปธรรมกว่า เหตุการณ์ที่อาจเกิดในอนาคตที่มาจากการคาดการณ์ แต่ข้อมูลในอดีตอาจคลาดเคลื่อนได้เนื่องจากสมมุติฐานและปัจจัยที่มีอิทธิพลอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นอกจากนี้ข้อมูลจากแหล่งภายในอาจน่าเชื่อถือหรือเกี่ยวข้องกว่าแหล่งข้อมูลภายนอก อย่างไรก็ตามข้อมูลจากแหล่งภายนอกควรใช้เพื่อยืนยันหรือเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด (Best Practices)

3.2 เทคนิคในการระบุเหตุการณ์ มีหลายเทคนิคและหลายระดับที่ควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสม ในการเริ่มต้นและยังไม่มีข้อมูล อาจใช้เทคนิคอย่างง่าย เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม หรือเทคนิคระดับกลาง เช่น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง (SWOT Analysis) การวิเคราะห์ผังภาพกระบวนการปฏิบัติงาน (Flowchart Analysis) การวิเคราะห์อัตราส่วนการเงิน (Financial Ratio Analysis) การศึกษาจากแบบรายการความเสี่ยง การใช้ผังก้างปลา (Fishbone Analysis) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย - เหตุการณ์ - วัตถุประสงค์ ในองค์กรที่มีความเสี่ยงสูงและมีข้อมูลเพียงพอ ควรใช้เทคนิคระดับสูง เช่น การวิจัย การใช้สถิติและโมเดลพยากรณ์ทางสถิติ เป็นต้น การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลควรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ สำคัญคือการใช้เทคนิคในการระบุเหตุการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม และทำให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่าย

3.3 การจัดประเภทเหตุการณ์ความเสี่ยง การจัดประเภทเหตุการณ์ความเสี่ยงจะช่วยให้การระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่มีต่อวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ได้ครบถ้วน ช่วยศึกษาความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องของความเสี่ยงได้ชัดเจนเพื่อในการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม

องค์กรควรจัดกลุ่มประเภทความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสภาพธุรกิจของตน เช่น อาจจัดตามวัตถุประสงค์ 4 ด้านของ COSO ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ อาจจัดประเภทเป็น 4 ด้านตามที่กระทรวงการคลังระบุ หรือองค์กรที่มีการกระจายการบริหารและตัดสินใจ อาจเพิ่มประเภทความเสี่ยงในการบริหารตัดสินใจเป็นพิเศษได้ เมื่อจัดกลุ่มประเภทความเสี่ยงแล้ว ควรกำหนดชื่อ คำนิยาม ความหมาย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการระบุเหตุการณ์และการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันทั้งองค์กร

3.4 การแยกโอกาสออกจากความเสี่ยง ในการบริหารความเสี่ยง พึงระลึกเสมอว่า เหตุการณ์ความไม่แน่นอนนั้น อาจส่งผลกระทบในแง่บวกให้ผลดีกับองค์กรได้และควรแยกโอกาสเหล่านั้นออกจากความเสี่ยง และนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อหาช่องทางใหม่ หรือการผลิตสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นเจ้าแรก เป็นต้น

4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หมายถึง การวิเคราะห์และจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อกิจการ โดยจะประเมินจากสองมิติ คือระดับความน่าจะเป็นเกิดและระดับผลกระทบ เพื่อช่วยให้กิจการทราบระดับความเสี่ยงก่อนการจัดการ และหาวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงเพื่อให้ระดับความเสี่ยงหลังการจัดการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ที่เหมาะสม

องค์ประกอบย่อยของการประเมินความเสี่ยง ได้แก่

4.1 ความเสี่ยงก่อนการจัดการและความเสี่ยงคงเหลือ

ความเสี่ยงก่อนการจัดการ (Inherent Risk; IR) หมายถึง ความเสี่ยงทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยยังไม่คำนึงถึงวิธีการจัดการหรือการควบคุมใดๆ ที่องค์กรมี

ความเสี่ยงคงเหลือ (Residual Risk ; RR) หมายถึง ความคงเหลือหลังจากพิจารณาวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่องค์กรมีจริงในปัจจุบัน

การประเมินความเสี่ยงควรประเมินความเสี่ยงสองครั้ง เพื่อให้ทราบความเสี่ยงก่อนการจัดการและความเสี่ยงคงเหลือ ซึ่งหากความเสี่ยงคงเหลือหลังการจัดการยังไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผู้บริหารควรเลือกวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยง หรือในกรณีที่ซับซ้อนควรจัดทำเป็นแผนการแก้ไข ระบุแผน เวลา และผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม เพื่อให้ความเสี่ยงคงเหลือจากการจัดการความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4.2 การกำหนดระดับความน่าจะเป็นเกิดและระดับผลกระทบ

ระดับความน่าจะเป็นเกิด (Likelihood, Probability) หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์นั้นจะเกิด โดยอาจพิจารณาในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การประเมินความน่าจะเป็นเกิดเชิงคุณภาพเป็นระดับ หรืออาจกำหนดเชิงปริมาณโดยพิจารณาความน่าจะเป็นเกิดความผิดพลาดจากจำนวนงาน ความซับซ้อน ความถี่ในการควบคุมติดตามงาน ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์เดียวกันแต่อาจมีระดับความน่าจะเป็นเกิดในแต่ละกิจการต่างกัน ดังนั้นกิจการต้องมี

หลักเกณฑ์ในการกำหนดระดับความน่าจะเป็น และคำอธิบายความแตกต่างของแต่ละระดับที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้อ้างอิงให้ใช้เหมือนกันทั้งองค์กร

ระดับผลกระทบ (Impact, Consequence, Exposure) หมายถึง ระดับผลกระทบ หรือ ความเสียหายที่มีต่อความอยู่รอดขององค์กรหากเหตุการณ์นั้นเกิดจริง ผลกระทบอาจพิจารณาความเสียหายทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน และอาจประเมินผลกระทบเชิงคุณภาพเป็นระดับ หรืออาจกำหนดเชิงปริมาณโดยพิจารณาจากความเสียหายทางการเงิน ซึ่งเหตุการณ์เดียวกัน แต่อาจมีระดับความน่าจะเป็นในแต่ละกิจการต่างกัน ดังนั้นกิจการต้องมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดระดับผลกระทบและมีคำอธิบายความแตกต่างของแต่ละระดับที่ชัดเจนเช่นเดียวกับการกำหนดระดับความน่าจะเป็น

4.3 เทคนิคการประเมินความเสี่ยง

เทคนิคการประเมินระดับความเสี่ยง อาจเป็นเทคนิคเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ขึ้นอยู่กับลักษณะข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือที่มีอยู่ และความถี่ของผลกระทบที่ต้องการ ดังนี้

4.3.1 หากเหตุการณ์นั้นวัดได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) เช่น จำนวนเงิน จำนวนเวลา อัตราร้อยละ อัตราส่วน อาจเก็บและวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ แต่หากวัดได้ในเชิงคุณภาพ (Qualitative) เช่น ความพึงพอใจ ชื่อเสียง อาจต้องเก็บและวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นระดับต่างๆ เป็นต้น

4.3.2 ในกรณีที่ต้องการผลลัพธ์ที่เที่ยงตรงแม่นยำหรือเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน และมีผลกระทบสูง ควรใช้ข้อมูลและใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งถึงแม้จะเสียค่าใช้จ่ายสูงแต่ก็อาจคุ้มค่ากับความเสี่ยง การประเมินเชิงคุณภาพ อาจไม่เที่ยงตรงและไม่แม่นยำ เนื่องจากความลำเอียง ความเชื่อมั่นในดุลยพินิจ ดังนั้นการประเมินเชิงคุณภาพ ควรเก็บรวบรวมจากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับให้มากที่สุดที่เรียกว่า เก็บ 360 องศา หรือใช้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถามและสำรวจวิจัย รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประเมินความเสี่ยงโดยตนเอง (Risk Self Assessment) การประเมินเชิงปริมาณจะมีสมมุติฐาน สูตรและโมเดลทางสถิติประกอบการประเมิน เช่น การหาค่าเฉลี่ย ความถี่ อัตราร้อยละ ค่าความสัมพันธ์ ผลลัพธ์ที่ได้จะชัดเจนเที่ยงตรงกว่าเชิงคุณภาพ แต่ผู้ประเมินต้องมีความรู้ในเทคนิคที่นำมาใช้

องค์การอาจใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทั้งสองประกอบกันและในกรณีดังกล่าว การประเมินในภาพรวม (Composite Risk Assessment) อาจต้องปรับมาใช้ในการประเมินเชิงคุณภาพเพื่อให้เปรียบเทียบกันได้ทั้งองค์การ

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ การศึกษาความสัมพันธ์ของเหตุการณ์จะช่วยให้จัดการความเสี่ยงในภาพรวมได้ดี บางเหตุการณ์อาจเป็นอิสระเกิดโดยตนเองตามลำพัง แต่บางเหตุการณ์อาจสัมพันธ์กัน เช่น เกิดพร้อมกัน หรือ ก่อให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่ง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความเสี่ยง ยังมีประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมหรือระดับองค์การ เพราะความเสี่ยงบางเหตุการณ์อาจชดเชยกัน และการระวังไม่ให้เกิดความเสี่ยงจากฝ่ายหนึ่งแต่ไม่เพิ่มความเสี่ยงอีกฝ่ายหนึ่ง หรือการลดที่เหตุการณ์ปลายเหตุแต่ไม่แก้เหตุการณ์ที่เป็นตัวก่อ เป็นต้น

5. การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Responses)

ฝ่ายบริหารอาจเลือกวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงโดย การหลีกเลี่ยง การควบคุม การกระจาย หรือการยอมรับความเสี่ยง ทั้งนี้จะเลือกจากวิธีการใด ควรพิจารณาจากระดับความน่าจะเป็นและระดับผลกระทบ การพิจารณาความคุ้มค่า และการจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่องค์การยอมรับได้ในภาพรวม

องค์ประกอบย่อยของการจัดการตอบสนองความเสี่ยง ได้แก่

5.1 ประเภทของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยง

วิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงมี 4 ประเภทหลัก (4T of Risk Responses) ได้แก่

5.1.1 การยอมรับความเสี่ยง (Take, Accept) ได้แก่ การตัดสินใจยอมรับความเสี่ยงในระดับนั้นไว้ให้ดำเนินการตามเดิม โดยไม่หาวิธีการจัดการใดๆเพิ่มเติมจากที่มีและ

ดำเนินการอยู่ในกรณีที่ความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ หรือระดับที่ยอมรับได้แล้ว หรือการหาวิธีการจัดการเพิ่มเติม จะเกิดต้นทุนสูงไม่คุ้มค่า เป็นต้น

5.1.2 การเลิกหรือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate, Avoid) ได้แก่ การเลิก ลด หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีความเสี่ยงนั้น เช่น การเลิกขายสินค้า การลดการลงทุนในกิจกรรมนั้น การจ้างให้บุคคลภายนอกทำแทน (Outsource) เป็นต้น

5.1.3 การโอนหรือการกระจายความเสี่ยง (Transfer, Diversity) ได้แก่ การ ประกันภัย การทำสัญญาซื้อ – ขายล่วงหน้า การจัดหาพันธมิตร ผู้ลงทุนร่วม การกระจายความเสี่ยงไปในหลายๆ สินค้าและบริการ หลายๆ ตลาด การไม่พึ่งพาสินค้าและบริการใดๆ ลูกค้านักใด ตลาดใด หรือผู้ส่งสินค้ารายใดมากเกินไป เป็นต้น

5.1.4 การแก้ไข (Treat, Control, Mitigate) ได้แก่ การพิจารณาวิธีการแก้ไขที่จะ ลดทั้งความน่าจะเป็นเกิดและผลกระทบ เช่น การกำหนดกิจกรรมควบคุมเพิ่ม การมีและการใช้ รายงานและระบบสารสนเทศเพื่อตัดสินใจที่ดี การกำหนดระดับอนุมัติให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นต้น

5.2 การเลือกวิธีการจัดการตอบสนองและกิจกรรมควบคุมต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับความน่าจะเป็นเกิดและระดับผลกระทบ ดังนี้

5.2.1 หากมีความเสี่ยงในระดับต่ำทั้งความน่าจะเป็นเกิดและผลกระทบ ให้ใช้วิธีการจัดการควบคุมที่มีตามเดิมโดยมีการติดตามเป็นระยะ และไม่ต้องเพิ่มกิจกรรมควบคุมใดๆที่ไม่จำเป็นทำให้เสียต้นทุนการควบคุมสูงกว่าความเสียหายจากความเสี่ยง

5.2.2 หากเป็นความเสี่ยงที่มีระดับความน่าจะเป็นเกิดสูง ควรเพิ่มกิจกรรมควบคุมแบบป้องกันเพื่อลดโอกาสความน่าจะเป็นเกิด และกิจกรรมควบคุมแบบค้นพบเพื่อให้ค้นพบอย่างทันกาล และการเฝ้าติดตามไม่ให้ระดับผลกระทบสูงขึ้น

5.2.3 หากเป็นความเสี่ยงที่มีระดับผลกระทบสูง ควรเพิ่มวิธีการลดผลกระทบ เช่น การประกันภัย การทำสัญญาล่วงหน้า การกระจายความเสี่ยง และการเฝ้าติดตามไม่ให้ระดับความน่าจะเป็นเกิดสูง

5.2.4 หากเป็นความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงทั้งความน่าจะเป็นเกิดและผลกระทบ ต้องเพิ่มวิธีการจัดการตอบสนองและวิธีการควบคุมในระดับสูงที่มีประสิทธิผล วิธีการจัดการและการควบคุมต้องประกอบด้วยทั้งแบบป้องกัน ค้นพบ รวมทั้งวิธีการแบบใหม่เพื่อแก้ไขและชดเชย

5.3 การประเมินต้นทุนกับประโยชน์ที่จะได้รับ

ต้นทุนในการจัดการความเสี่ยงควรคุ้มกับประโยชน์ที่จะได้รับ การประเมินต้นทุนควรประเมินทั้งต้นทุนทางตรงที่เห็นได้ชัดเจน เช่น จำนวนเงินที่ต้องจ่าย และต้นทุนทางอ้อมที่อาจไม่เห็นชัดเจน เช่น ความล่าช้า ความไม่พอใจ และต้นทุนการเสียโอกาส และในการประเมินผลประโยชน์ ควรประเมินประโยชน์ทั้งทางตรง เช่น ความเสียหายที่ลดลง และประโยชน์ทางอ้อม เช่น การสร้างชื่อเสียง การสร้างความเชื่อมั่น นอกจากนี้ในการใช้ต้นทุนควรหาวิธีที่เกิดประโยชน์ร่วมมากที่สุด หากประเมินแล้วไม่คุ้มค่า ก็อาจเลือกใช้วิธียอมรับความเสี่ยง และเฝ้าติดตามอย่างระมัดระวังโดยผู้บริหารระดับสูงขึ้น หรือในกรณีที่มากขึ้น หรืออาจพิจารณาเพิ่มระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขึ้นก็ได้

5.4 การแยกโอกาสออกจากความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็นโอกาสควรแยกจากวิธีการตอบสนองความเสี่ยง และนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มหรือชื่อเสียงให้กับองค์กร

5.5 การพิจารณาจัดการความเสี่ยงในภาพรวม (Portfolio) การประเมินความเสี่ยงอาจจะประเมินทุกระดับ เช่น ระดับหน่วยงาน ฝ่าย บริษัทสาขา แต่การจัดการความเสี่ยงจะพิจารณาในภาพรวมเพราะความเสี่ยงบางอย่างอาจชดเชยกันได้

6. กิจกรรมควบคุม (Control Activities)

หมายถึง นโยบาย วิธีการ และการกระทำที่กำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่กำหนดขึ้น ทำให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้อย่างมีประสิทธิภาพและในเวลาที่กำหนด

องค์ประกอบย่อยของกิจกรรมควบคุม ได้แก่

6.1 การพิจารณากิจกรรมควบคุมร่วมกับการจัดการตอบสนองความเสี่ยง

กิจกรรมควบคุมและวิธีการจัดการความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กันสูงมากและต้องให้ตรงกับความเสี่ยงและวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารควรพิจารณาองค์ประกอบทั้งสองไปพร้อมกัน เพื่อความมั่นใจว่าวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุมที่เลือก ตรงกับวัตถุประสงค์ได้รับการปฏิบัติตามจริงอย่างเหมาะสมและทันกาล

6.2 ประเภทกิจกรรมควบคุม กิจกรรมควบคุมมีหลายวิธีที่กิจการจะใช้ รวมถึง การขออนุมัติ (Authorization) การได้รับความเห็นชอบ (Approvals) การพิสูจน์หลักฐาน (Verification) การตรวจการกฎเกณฑ์ (Validation) และการยืนยันยอด การกระทบยอด (Reconciliation) นอกจากนี้กิจกรรมควบคุมอาจแบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

6.2.1 การควบคุมแบบป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันหรือลดระดับความน่าจะเป็นของข้อผิดพลาดไว้ก่อน

6.2.2 การควบคุมแบบค้นพบ (Detective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยเร็วให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

6.2.3 การควบคุมแบบส่งเสริม (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

6.2.4 การควบคุมแบบใหม่เพื่อแก้ไขและชดเชย (Mitigating Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด อาจเป็นวิธีการควบคุมแบบใหม่ หรือการใช้วิธีการชดเชยการควบคุมปกติที่ไม่อาจปฏิบัติได้เพราะต้นทุนสูง

COSO กล่าวว่า กิจกรรมควบคุมไม่ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างมาพิเศษ แต่ควรเป็นกิจกรรมปกติที่แทรกหรือบูรณาการในกระบวนการปฏิบัติงาน

6.3 การควบคุมเฉพาะของกิจการ (Entity Specific) การประเมินการควบคุมภายใน อาจต้องใช้ดุลพินิจของผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้เชี่ยวชาญอิสระ ร่วมกับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ที่เข้าใจในวัตถุประสงค์และความเสี่ยงในเรื่องนั้นของกิจการเป็นอย่างดี เพราะแต่ละกิจการมีวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติงานของตนเอง และมีกิจกรรมควบคุมที่แตกต่างกัน หรือแม้แต่ในกิจการเดียวกัน ผู้บริหารอาจมีดุลพินิจที่ต่างกัน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สภาพอุตสาหกรรม ขนาดของกิจการ ความซับซ้อนของกิจการ ลักษณะ ประวัติ วัฒนธรรมขององค์กร ปัจจัยที่ต่างกันเหล่านี้ทำให้กิจการต้องการการควบคุมโดยเฉพาะการควบคุมที่ไม่เป็นทางการ (Soft Control) แตกต่างกัน

สิ่งสำคัญประการหนึ่งต่อกิจกรรมการควบคุม คือ การกำหนดบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรับผิดชอบการควบคุมนั้น นอกจากนี้ การปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงขององค์กรควรจะต้องมีการกำหนดวันแล้วเสร็จให้ชัดเจน

7. ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

องค์ประกอบด้านนี้ กำหนดให้ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับความเสี่ยง ควรได้รับการระบุ บันทึก มีการเผยแพร่ในรูปแบบและภายในเวลาที่เหมาะสม และมีการสื่อสารโดยใช้แหล่งข้อมูล ทั้งภายในและภายนอกกิจการ ระบบสารสนเทศและการสื่อสารควรแทรกอยู่ในระบบสารสนเทศ และสื่อสารในการบริหารการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบย่อยของระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่

7.1 สารสนเทศ (Information) ในการบริหารความเสี่ยงต้องการสารสนเทศในการระบุ ประเมิน ตอบสนอง ความเสี่ยงอย่างทันกาล สารสนเทศควรมีช่องทางและแหล่งทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร และประกอบด้วยสารสนเทศทั้งทางการเงินและการปฏิบัติงาน สารสนเทศควรแสดงในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและในเวลาที่เหมาะสม ข้อมูลควรแสดงสถานการณ์ และสิ่งที่ควรทำอย่างชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็นของประเภทเหตุการณ์และแต่ละหน้าที่ ระบบสารสนเทศรายงานด้านความเสี่ยง นิยมทำในรูปแบบที่เห็นชัด เข้าใจง่าย เช่น ใช้รูปภาพ กราฟ และใช้ สีแดง สีเหลือง สีเขียว แสดงระดับความเสี่ยง ระบบสารสนเทศอาจใช้เพื่อการบริหารความเสี่ยงด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านก็ได้ ซึ่งระบบสารสนเทศที่ดีควรกำหนดชื่อของ รายงาน ความถี่ในการจัดทำ และวิธีการเข้าถึงรายงาน

7.2 กลยุทธ์และระบบสารสนเทศเชิงสัมพันธ์ (Strategic and Integration) ระบบสารสนเทศควรออกแบบมาเพื่อสามารถใช้สนับสนุนกลยุทธ์องค์กรได้ และการมีระบบสารสนเทศที่ดีทำให้ทราบข้อมูลและความเปลี่ยนแปลงได้ก่อนผู้อื่น จะเป็นการสร้างโอกาสและกลยุทธ์เชิงแข่งขันที่ดีให้กับองค์กร

7.3 การบูรณาการรวมกับการปฏิบัติงาน (Integration with Operations) ระบบสารสนเทศของการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ควรรวมเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศในการปฏิบัติงานปกติ สะดวกในการเข้าถึง และสามารถค้นหาอ้างอิงได้ทั้งข้อมูลอดีตและแนวโน้ม องค์กรที่ทันสมัยอาจใช้โปรแกรมระบบบูรณาการ เช่น ระบบออนไลน์เรียลไทม์ นอกจากนี้ยังอาจพัฒนาเป็นระบบบริหารจัดการความรู้ ทำให้พนักงานทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรมทั่วทั้งองค์กร เป็นต้น

7.4 คุณภาพของสารสนเทศ การมีสารสนเทศที่มีคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญของการตัดสินใจของผู้บริหารและการประเมินความเสี่ยง และหลายกิจการจึงใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและสื่อสารที่ทันสมัย สารสนเทศที่มีคุณภาพมีลักษณะดังนี้

- 1) ความเหมาะสม หมายถึง มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจ
- 2) ความถูกต้องสมบูรณ์ หมายถึง สะท้อนความเป็นจริงและมีรายละเอียดที่จำเป็น

3) ความเป็นปัจจุบัน หมายถึง สารสนเทศที่ให้ตัวเลขและข้อเท็จจริงล่าสุดหรือใกล้เคียงวันที่ใช้ตัดสินใจมากที่สุด

4) ความทันเวลา หมายถึง สารสนเทศที่จัดทำอย่างรวดเร็วเพื่อให้ผู้ตัดสินใจได้รับทันเวลาที่ต้องการใช้สารสนเทศนั้น

5) ความสะดวกในการเข้าถึง หมายถึง ความยากง่ายในการเข้าถึง ซึ่งควรง่ายสำหรับผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง แต่มีระบบรักษาความปลอดภัยมิให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเข้าถึงสารสนเทศได้

7.5 การสื่อสาร (Communication) หมายถึง ช่องทางในการรับฟัง การเผยแพร่ การทำความเข้าใจสารสนเทศระหว่างผู้ส่งและผู้รับ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ทั้งเป็นทางการ เช่น การเผยแพร่ด้วยวิธีต่างๆ การประชุม บอร์ดประชาสัมพันธ์ อีเมล ประกาศในเว็บไซต์ วิดีโอ และไม่เป็นทางการ เช่น การพูด และการใช้ภาษาากาย เป็นต้น ผู้บริหารควรจัดให้มีการสื่อสารชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งคาดหวัง พฤติกรรม หน้าที่ความรับผิดชอบ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่างๆภายในและภายนอกองค์กร

8. การติดตามผล (Monitoring)

การบริหารความเสี่ยงควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามความจำเป็น โดยการติดตามผลของผู้บริหาร การประเมินผลอิสระ การประเมินตนเอง หรือร่วมกันทุกประการ การมีระบบการติดตามผลทำให้มั่นใจว่ากรอบงานและองค์ประกอบที่ใช้เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพราะวิธีการที่เคยมีประสิทธิภาพผลอาจล้าสมัย หรืออาจถูกละเลยหรือองค์การอาจเปลี่ยนวัตถุประสงค์ใหม่ เปลี่ยนผู้บริหารใหม่ เปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงานใหม่ ทำให้วิธีการเดิมใช้ไม่ได้ผล

องค์ประกอบย่อยของการติดตามผล ได้แก่

8.1 การติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) หมายถึง การมีระบบการวิเคราะห์ติดตามผลความคืบหน้าในการปฏิบัติงานปกติของผู้บริหารฝ่ายต่างๆ อย่างเป็น

ระบบ เช่น ระบบรายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนคลาดเคลื่อน เป็นต้น และหากพบความผิดปกติ ความคลาดเคลื่อนที่เกินกว่าเกณฑ์ ควรมีการแก้ไขทันที

8.2 การประเมินผลเป็นรายครั้ง (Separate Evaluation) เป็นการประเมินผลเป็นครั้งคราวตามช่วงเวลา หรือในกรณีพิเศษ เพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่างจากการติดตามผลระหว่างการทำงาน การประเมินผลเป็นรายครั้งนี้อาจกระทำโดยการประเมินผลตนเอง ผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้สอบบัญชี เป็นต้น

ขอบเขตและความถี่ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกหรือภายในที่สำคัญ การประเมินทั้งกระบวนการควรกระทำเมื่อมีการเปลี่ยนกลยุทธ์ เปลี่ยนกระบวนการบริหาร เปลี่ยนโครงสร้างองค์กร ซึ่งตามแนวปฏิบัติที่ดีในการกำกับดูแลกิจการของตลาดหลักทรัพย์จะแนะนำให้ ทบทวนระบบหรือประเมินประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้ง

8.3 การรายงานข้อบกพร่องและการสั่งการแก้ไข การรายงานควรรายงานข้อบกพร่อง (Deficiency) และโอกาสทางธุรกิจ (Opportunity) จากแหล่งข้อมูลที่ได้รับ ข้อบกพร่องสำคัญควร รายงานให้ฝ่ายบริหารระดับสูง คณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบทราบ หากเป็น ข้อบกพร่องระดับรองควรรายงานให้ผู้บริหารที่มีอำนาจในการสั่งการแก้ไข หรือตามหลักเกณฑ์ที่ องค์กรกำหนด

COSO กล่าวสรุปว่า วัตถุประสงค์และองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง ระดับองค์กรมีความสัมพันธ์กันโดยตรง เนื่องจากวัตถุประสงค์คือสิ่งที่องค์กรมุ่งมั่นที่จะทำให้ บรรลุผลสำเร็จ และองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ

กรอบงานคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (Framework of Quality of Risk Report)

กรอบงานคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของ Beretta and Bozzolan (2004) ได้ อธิบายการวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง โดยกล่าวว่า ปริมาณการรายงานข้อมูลนั้น มิใช่ตัวแทนที่ดีสำหรับคุณภาพของการรายงาน และเห็นว่าการรายงานข้อมูลนั้นควรจะนำเสนอ เกี่ยวกับสถานการณ์ของบริษัทและทัศนคติในการบริหารงานด้วย ดังนั้น คุณภาพของการรายงาน

จึงประกอบด้วยปริมาณการรายงานข้อมูล (Quantity) และความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of content) ซึ่งการพิจารณาปริมาณการรายงานข้อมูลนั้นจะใช้ดัชนีปริมาณ (Relative Quantity Index) และดัชนีความหนาแน่น (Density Index) เป็นตัววัด และสำหรับการพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อหาจะใช้ ดัชนีเชิงลึก (Depth Index) และดัชนีการสังเกต (Outlook Profile Index) เป็นตัววัด ซึ่งดัชนีทั้ง 4 ด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ดัชนีปริมาณ (Relative Quantity Index หรือ RQT) เป็นดัชนีที่วัดปริมาณการรายงานข้อมูลเชิงเปรียบเทียบของแต่ละบริษัท โดยการเปรียบเทียบปริมาณการรายงานจริง (D_i) กับค่าประมาณการที่บริษัทควรจะรายงาน ($\hat{D}_i$) ซึ่งใช้สมการ OLS Regression ในการประมาณค่าประมาณการที่บริษัทควรจะรายงาน โดยมีตัวแปรขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทเป็นตัวแปรอิสระ ตามแนวคิดที่ว่าขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทมีอิทธิพลอย่างมากต่อระดับการรายงานข้อมูล ซึ่งมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$\hat{D}_i = \beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j IND_j + \beta_{k+1} LNSIZE$$

โดยค่า Standardized Residuals ของสมการ Regression หรือ ปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity) จะนำมาใช้เป็นตัวแทนของปริมาณการรายงาน ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสมการดังนี้

$$RQT_i = D_i - \hat{D}_i$$

โดยที่

RQT_i = ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบของบริษัท i

D_i = ปริมาณการรายงานจริงของบริษัท i

$\hat{D}_i$ = ค่าประมาณการรายงานของบริษัท i

ค่าของดัชนี RQT จะสูงขึ้นเมื่อบริษัทมีการรายงานข้อมูลมากกว่าค่าเฉลี่ยของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งถูกปรับปรุงโดยขนาดของบริษัท

2. ดัชนีความหนาแน่น (Density Index หรือ DEN) เป็นดัชนีที่วัดปริมาณข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง โดยความหนาแน่นของข้อมูล คือ อัตราส่วนระหว่างจำนวนประโยชน์ที่รายงาน ข้อมูลความเสี่ยงกับจำนวนประโยชน์ทั้งหมดที่รายงานในรายงานประจำปี ซึ่งดัชนีจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 และจะมีค่าสูงเมื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องความเสี่ยงมีการรายงานในรายงานประจำปีมาก สมการในการคำนวณดัชนี DEN เป็นดังนี้

$$DEN_i = \frac{1}{k_i} \sum_{j=1}^{k_i} RFL_{ij}$$

โดยที่

DEN_i = ดัชนีความหนาแน่นของบริษัท i

k_i = จำนวนประโยชน์ในรายงานประจำปีของบริษัท i

RFL_{ij} = หากประโยชน์ j ในรายงานประจำปีของบริษัท i มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจะมีค่าเท่ากับ 1 แต่หากไม่มีการรายงานจะมีค่าเท่ากับ 0

3. ดัชนีเชิงลึก (Depth Index หรือ DPT) เป็นดัชนีที่วัดเนื้อหาของการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อผลการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และการรายงานประเภทของการวัดผลกระทบนั้น ว่าเป็นการวัดในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ ซึ่งมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$DPT_i = \frac{1}{rfl_i} \sum_{j=1}^{k_i} ECS_{ij} + \frac{1}{rfl_i} \sum_{j=1}^{k_i} MSR_{ij}$$

โดยที่

DPT_i = ดัชนีเชิงลึกของบริษัท i

rfl_i = จำนวนของรายการความเสี่ยงของบริษัท i

k_i = จำนวนประโยชน์ในรายงานประจำปีของบริษัท i

ECS_{ij} = หากประโยชน์ j ในรายงานประจำปีของบริษัท i มีการรายงานข้อมูลที่คาดการณ์ถึงผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จะมีค่าเท่ากับ 1 แต่หากไม่มีการรายงานจะมีค่าเท่ากับ 0

MSR_{ij} = หากประโยชน์ j ในรายงานประจำปีของบริษัท i มีการรายงานการวัดผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคตเชิงปริมาณจะมีค่าเท่ากับ 2 หากมีการรายงานการวัดผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคตเชิงคุณภาพจะมีค่าเท่ากับ 1 แต่หากไม่มีการรายงานจะมีค่าเท่ากับ 0

4. ดัชนีการสังเกต (Outlook Profile Index หรือ OPR) เป็นดัชนีที่วัดการรายงานกระบวนการที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการกับความเสี่ยง เพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงของบริษัท โดยดัชนีจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 และจะมีค่าสูงเมื่อบริษัทมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือแผนการปฏิบัติในการจัดการความเสี่ยงมาก ซึ่งมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$OPR_i = \frac{1}{rfl_i} \sum_{j=1}^{k_i} ACP_{ij}$$

โดยที่

OPR_i = ดัชนีการสังเกตของบริษัท i

rfl_i = จำนวนของรายการความเสี่ยงของบริษัท i

ACP_{ij} = หากประโยชน์ j ในรายงานประจำปีของบริษัท i มีการรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือแผนการปฏิบัติในการจัดการความเสี่ยงจะมีค่าเท่ากับ 1 แต่หากไม่มีการรายงานจะมีค่าเท่ากับ 0

ค่าของดัชนีทั้ง 4 ด้านจะมีช่วงคะแนนที่แตกต่างกัน จึงต้องปรับค่าดัชนีทั้ง 4 ด้านให้เป็นมาตรฐานเดียวกันตามสมการดังนี้

$$IND_i^s = \frac{IND_i - \min_i(IND_i)}{\max_i - \min_i(IND_i)}$$

โดยที่

IND_i^s = ดัชนีหลังปรับค่าของบริษัท i

IND_i = ดัชนีก่อนปรับค่าของบริษัท i

เมื่อปรับค่าดัชนีให้เป็นมาตรฐานเดียวกันแล้ว จึงนำไปรวมคำนวณเพื่อวัดคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ตามสมการดังนี้

$$QUALITY_i = \frac{1}{4}(RQT_i^s + DEN_i^s + DPT_i^s + OPR_i^s)$$

ในการศึกษาครั้งนี้จึงประยุกต์กรอบงานวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงจากกรอบงานของ Beretta and Bozzolan โดยการวัดปริมาณการรายงานข้อมูล (Quantity) นั้นจะใช้ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) เป็นตัววัด โดยจะนับปริมาณการรายงานข้อมูลจากหัวข้อปัจจัยเสี่ยง ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งเป็นการวัดปริมาณข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงของบริษัท ดังนั้นจึงไม่นำดัชนีความหนาแน่น (DEN) มาใช้ในการวัดซ้ำอีก และใช้จำนวนคำเป็นตัวแทนของปริมาณการรายงานข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มีความชัดเจนมากที่สุด (Lajili and Zéghal, 2005) และเหมาะสมในการนับข้อมูลภาษาไทย

สำหรับการวัดความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of content) ได้พัฒนาดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (COSO - ERM) เป็นตัววัดแทนดัชนีการสังเกต (OPR) ซึ่งจะเป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงของบริษัทโดยอ้างอิงกับกรอบงานสากล และเป็นตัววัดแทนดัชนีเชิงลึก (DPT) ซึ่งได้รวมอยู่ในการประเมินการรายงานในองค์ประกอบที่ 4 ของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO แล้ว โดยรายละเอียดของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO จะอธิบายต่อไปในบทที่ 3

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประเภทของความเสี่ยงและคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

Beretta and Bozzolan (2004) ได้ศึกษาถึงกรอบงานเพื่อการวิเคราะห์การสื่อสารความเสี่ยงขององค์กรและดัชนีในการวัดคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง โดยศึกษาจากรายงานประจำปีขององค์กรที่ไม่ใช่องค์กรทางการเงินที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอิตาลี ปี ค.ศ. 2001 จำนวน 85 องค์กร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การนับจำนวนประโยค การวัดดัชนีการเปิดเผย และวิเคราะห์สมการถดถอย เป็นกระบวนการในการศึกษา การศึกษาได้จำแนกความเสี่ยงเป็น 3

ประเภทคือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ของบริษัท (Company Strategy Risk) ความเสี่ยงตามลักษณะการดำเนินงาน (Company Characteristics Risk) และความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม (Environment around the Company Risk) ซึ่งพบว่าความเสี่ยงที่องค์กรมีการเปิดเผยในรายงานประจำปีมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ ปัจจัยเสี่ยงโครงสร้างทางการเงิน และปัจจัยเสี่ยงในกระบวนการธุรกิจ ตามลำดับ และพบว่าปริมาณคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงขึ้นอยู่กับทั้งปริมาณของสารสนเทศที่เปิดเผย และความสมบูรณ์ของเนื้อหาข้อมูล (Richness of content) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยความเสี่ยง ผลกระทบและประเภทการวัดผลกระทบจากความเสี่ยง และกระบวนการบริหารความเสี่ยง นอกจากนี้การศึกษายังพบว่าคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดและประเภทของอุตสาหกรรมขององค์กร

ผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ของบริษัท ความเสี่ยงตามลักษณะการดำเนินงาน และความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม โดยมีรายละเอียดของความเสี่ยงแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Beretta and Bozzolan (2004)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ของบริษัท (Company Strategy Risk)	ความเสี่ยงจากกลยุทธ์ต่างๆ
2. ความเสี่ยงตามลักษณะการดำเนินงาน (Company Characteristics Risk)	โครงสร้างทางการเงิน, โครงสร้างองค์กร, โครงสร้างด้านเทคโนโลยี และการจัดการและกระบวนการทางธุรกิจ
3. ความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม (Environment around the Company Risk)	ภาวะอุตสาหกรรม, กฎระเบียบข้อบังคับ และสภาพแวดล้อมทั่วไป (นโยบายรัฐบาล เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น)

Linsley and Shrives (2006) ได้ศึกษาถึงการเปิดเผยความเสี่ยงในรายงานประจำปีขององค์กรในประเทศอังกฤษ โดยศึกษาจากรายงานประจำปีขององค์กรที่ไม่ใช่องค์กรทางการเงินใน FT-SE 100 Index ณ วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2000 จำนวน 79 องค์กร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา และการนับจำนวนประโยค ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดเผยความเสี่ยงทั้งหมด

6,168 บรรทัด และสามารถจำแนกความเสี่ยงออกเป็น 6 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operations Risk) ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ (Empowerment Risk) ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี (Information Processing and Technology Risk) ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ (Integrity Risk) และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk) ซึ่งประเภทความเสี่ยงที่เปิดเผยมากที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน และความเสี่ยงด้านการเงิน ตามลำดับ ในส่วนของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความเสี่ยงกับขนาดและระดับความเสี่ยงของบริษัท พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงและขนาดของบริษัท และความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงและระดับของความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งวัดด้วย Innovest Eco '21TM Ratings อย่างไรก็ตาม การศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงและห้าตัววัดความเสี่ยง ได้แก่ Gearing ratio, Asset cover, Quiscore, Book to Market value และ Beta factor

ผลการศึกษาของ Linsley and Shrives ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดของความเสี่ยงแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Linsley and Shrives (2006)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
1. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)	อัตราดอกเบี้ย, อัตราแลกเปลี่ยน, ผลិតภัณฑ์, สภาพคล่อง และสินเชื่อ
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operations Risk)	ความพึงพอใจของลูกค้า, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความมีประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติการ การจัดหาและการลดลงของหลักทรัพย์ ความผิดพลาดของผลิตภัณฑ์และบริการ สภาพแวดล้อม, สุขภาพและความปลอดภัย และ การสึกกร่อนของตราสินค้า

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
3. ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ (Empowerment Risk)	การเป็นผู้นำและการบริหาร, การจ้างบุคคลภายนอก สิ่งกระตุ้นการปฏิบัติการ, การเปลี่ยนแปลงโดย ฉับพลัน และการสื่อสาร
4. ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศ และเทคโนโลยี (Information Processing and Technology Risk)	ความซื่อสัตย์ด้านสารสนเทศ, การเข้าสู่ระบบ ความง่ายของระบบสารสนเทศ และ โครงสร้าง พื้นฐาน
5. ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ (Integrity Risk)	การทุจริตของผู้บริหารและพนักงาน การกระทำผิดกฎหมาย และการเสื่อมเสียชื่อเสียง
6. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk)	การตรวจสอบสภาพแวดล้อม, ประเภทกลุ่ม อุตสาหกรรม, การลงทุนในธุรกิจ, คู่แข่งขัน ราคาผลิตภัณฑ์, คุณค่าขององค์กร และการวางแผน

Abraham and Cox (2007) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยในการรายงานข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษกลุ่ม FTSE 100 Index ปี ค.ศ. 2002 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการนับจำนวนค่าของการรายงานความเสี่ยงทางธุรกิจ ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงการควบคุมภายใน ในรายงานประจำปี และศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของการเป็นเจ้าขององค์กร คณะกรรมการบริหารบริษัท และการเป็นบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (UK firms that dual list in the US) และได้จำแนกความเสี่ยงออกเป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) และความเสี่ยงด้านการควบคุมภายใน (Internal Control Risk) ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนคณะกรรมการบริหารระดับสูงและจำนวนคณะกรรมการอิสระ แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับจำนวนคณะกรรมการที่ไม่เป็นอิสระ จำนวนขอบเขตของการเป็นเจ้าของบริษัทในระยะยาวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปริมาณการรายงานความเสี่ยง ในขณะที่ขอบเขตของการเป็นเจ้าของบริษัทในระยะสั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการรายงานความเสี่ยงทางการเงิน นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์เชิงบวกของปริมาณการรายงานความเสี่ยงกับบริษัทของประเทศอังกฤษที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ประเทศสหรัฐอเมริกามีการรายงานข้อมูลความเสี่ยงมากกว่าบริษัทที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับปริมาณการรายงานความเสี่ยง และพบว่าประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการรายงานความเสี่ยง

ผลการศึกษาของ Abraham and Cox ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านธุรกิจ ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงด้านการควบคุมภายใน โดยมีรายละเอียดของความเสี่ยงแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Abraham and Cox (2007)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
1. ความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk)	โครงสร้างเงินทุน, นโยบายเงินทุน การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมูลค่าของบุคคล ภาษีเงินได้, สภาพคล่องหมุนเวียน และ ทุนจากกิจกรรมดำเนินงานและแหล่งที่มาของเงินสด
2. ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)	อัตราดอกเบี้ย, เงินตราต่างประเทศ สภาพคล่องของบริษัท, การทำสัญญาผลิตภัณฑ์ และมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน
3. ความเสี่ยงด้านการควบคุมภายใน (Internal Control Risk)	คณะกรรมการบริหาร, กระบวนการบริหารความ เสี่ยง และระบบการควบคุมภายใน

Amran *et al.* (2009) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงในรายงานประจำปีขององค์กรในประเทศมาเลเซีย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรทางการเงินที่อยู่ใน Main and Second Board of Bursa Malaysia ปี ค.ศ. 2005 จำนวน 100 องค์กร โดยวิธีการสุ่มใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการนับจำนวนประโยค การศึกษาสามารถจำแนกความเสี่ยงออกเป็น 6 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operations Risk) ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ (Empowerment Risk) ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี (Information Processing and Technology Risk) ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ (Integrity Risk) และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk) ซึ่งพบว่า

ประเภทความเสี่ยงที่องค์กรมีการรายงานมากที่สุดคือความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงจากการดำเนินงานและความเสี่ยงจากการกระจายอำนาจตามลำดับ ในการทดสอบความสัมพันธ์พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงกับขนาดขององค์กร แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยความเสี่ยงกับอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยง โดยอุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อองค์กรให้มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด

ผลการศึกษาของ Amran *et al.* ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงออกเป็น 6 ประเภทซึ่งคล้ายคลึงกับ Linsley and Shrives (2006) ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดของความเสี่ยงแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ Amran *et al.* (2009)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
1. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)	อัตราดอกเบี้ย, อัตราแลกเปลี่ยน, ผลิตภัณฑ์, สภาพคล่อง และสินเชื่อ
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operations Risk)	ความพึงพอใจของลูกค้า, การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ความมีประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติการ, การจัดหาและการลดลงของหลักทรัพย์, ความผิดพลาดของผลิตภัณฑ์และบริการ, สภาพแวดล้อม, สุขภาพและความปลอดภัย และการสึกกร่อนของตราสินค้า
3. ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ (Empowerment Risk)	การเป็นผู้นำและการบริหาร, การจ้างบุคคลภายนอก, สิ่งกระตุ้นการปฏิบัติการ, การเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน และการสื่อสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
4. ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี (Information Processing and Technology Risk)	ความซื่อสัตย์ด้านสารสนเทศ, การเข้าสู่ระบบ, ความง่ายของระบบสารสนเทศ และโครงสร้างพื้นฐาน
5. ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ (Integrity Risk)	การทุจริตของผู้บริหารและพนักงาน, การกระทำผิดกฎหมาย และการเสื่อมเสียชื่อเสียง
6. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk)	การตรวจสอบสภาพแวดล้อม, ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม, การลงทุนในธุรกิจ, คู่แข่งขัน, ราคาผลิตภัณฑ์, คุณค่าขององค์กร และการวางแผน

พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 227 บริษัท โดยรวบรวมจากแบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2546 โดยใช้กระดาษทำการเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาและนับจำนวนคำ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อวัดคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง โดยได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงเป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) และความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ (Credit Risk) ผลการศึกษาพบว่า บริษัทมีคุณภาพเปิดเผยความเสี่ยงในระดับน้อยมาก พบอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม รายได้รวม และกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง ในทางตรงกันข้ามพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างกำไรต่อหุ้นและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์กับคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ใดๆระหว่างอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นกับคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างขนาดบริษัทกับคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง และได้พบความแตกต่างในระดับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมด้วย

ผลการศึกษาของ พรพิพัฒน์ จูฑา ได้จำแนกประเภทของความเสี่ยงเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ โดยมีรายละเอียดของความเสี่ยงแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงรายละเอียดประเภทความเสี่ยงโดยการจำแนกของ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548)

ประเภทความเสี่ยง	รายละเอียด
1. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk)	ความเสี่ยงอันเกิดจากการขาดระบบงานและการควบคุมที่ดีพอ ความผิดพลาดในการทำงานของพนักงานหรือการจัดการที่ล้มเหลวจนทำให้เกิดความสูญเสียแก่บริษัท
2. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)	ความเสี่ยงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าหลักทรัพย์หรือพันธสัญญาที่บริษัททำไว้ในปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ราคาผลิตภัณฑ์ และราคาหลักทรัพย์
3. ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ (Credit Risk)	ความเสี่ยงอันเกิดจากการที่คู่สัญญาไม่สามารถทำตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับทางบริษัทได้ เนื่องจากขาดความสามารถทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลเสียต่อบริษัทในที่สุด

COSO ได้แบ่งประเภทของความเสียงตามวัตถุประสงค์ของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรเป็น 4 ด้าน แต่ในทางปฏิบัติธุรกิจอาจจะกำหนดและแบ่งประเภทความเสี่ยงตามลักษณะการดำเนินงานและดุลยพินิจของผู้บริหาร

โดยความเสี่ยงที่องค์กรส่วนใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญมากคือ ความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งจากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีการจำแนกประเภทความเสี่ยงออกเป็นหลายประเภท หากพิจารณาความเสี่ยงที่ถูกจำแนกจะพบว่ารายละเอียดของความเสี่ยงบางประเภทยังมีความคล้ายกัน แต่อาจใช้ชื่อความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ซึ่งความเสี่ยงบางประเภทยังสามารถรวมเป็นประเภทเดียวกันได้ เช่น การศึกษาของ Linsley and Shrivies (2006) ได้แบ่งความเสี่ยงออกเป็น

6 ประเภท แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความถี่ พบว่า ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ ก็คือความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ซึ่งสามารถนำมารวมเป็นประเภทเดียวกันได้ เป็นต้น

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้จัดแบ่งประเภทของความเสี่ยงออกเป็นตามวัตถุประสงค์ 4 ด้านของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM อันได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risk) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operation Risk) ความเสี่ยงด้านการรายงาน (Reporting Risk) และความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ (Compliance Risk) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปการจำแนกประเภทความเสี่ยง

ประเภทของความเสี่ยง	ผู้จำแนก				
	COSO (2004)	Beretta And Bozzolan (2004)	Linsley and Shrives (2006)	Abraham and Cox (2007)	Amran <i>et al.</i> (2009)
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	✓	✓	✓		✓
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	✓	✓	✓	✓	✓
ความเสี่ยงด้านการรายงาน	✓		✓	✓	✓
ความเสี่ยงด้านกฎหมายและ ระเบียบ	✓	✓	✓		✓

นอกจากนี้ ผลการศึกษาข้างต้นยังพบว่า มีปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการรายงานความเสี่ยง

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง
Beretta and Bozzolan (2004)	- การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนประโยค การวัดดัชนีการเปิดเผย และวิเคราะห์สมการ ถดถอย - บริษัทที่ไม่ใช่ทางการเงินที่จดทะเบียนอยู่ใน ตลาดหลักทรัพย์ประเทศอิตาลี ปี ค.ศ. 2001 จำนวน 85 บริษัท	ปริมาณข้อมูลความเสี่ยง (+) ความสมบูรณ์ของเนื้อหาข้อมูล(+)	ขนาดของบริษัท (Turnover) ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม
Linsley and Shrives (2006)	- วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนประโยค, วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน - บริษัทที่ไม่ใช่องค์กรทางการเงินใน FT-SE 100 Index ณ วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2000 จำนวน 79 บริษัท	ขนาดของบริษัท(Turnover)(+) ขนาดของบริษัท(Market Value)(+) ระดับของความเสี่ยง - วัดโดย Innoves Eco '21 TM Ratings (-)	ระดับของความเสี่ยง - วัดโดย Gearing ratio - วัดโดย Asset cover - วัดโดย Quiscore - วัดโดย Book to Market value - วัดโดย Beta factor

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง
Abraham and Cox (2007)	- วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนคำ,วิเคราะห์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน - บริษัทในประเทศอังกฤษกลุ่ม FTSE 100 Index ปี ค.ศ. 2002	จำนวนคณะกรรมการระดับสูง(+) จำนวนคณะกรรมการอิสระ(+) ขอบเขตการเป็นเจ้าขององค์กร(-) UK Firm that dual list in the US. (+) ขนาดของบริษัท (Total Sales)	จำนวนคณะกรรมการที่ไม่อิสระ ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม
Amran <i>et al.</i> (2009)	- วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนประโยค, วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทที่ไม่ใช่ทางการเงินที่จดทะเบียนอยู่ใน Main and Second Board of Bursa Malaysia ปี ค.ศ. 2005 จำนวน 100 บริษัท	ขนาดของบริษัท(Revenue) (+) ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ความหลากหลายของตลาด อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ คุณภาพการรายงานความเสี่ยง
พรพิพัฒน์ จูฑา (2548)	- การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการนับจำนวนคำ, การ วัดดัชนีการเปิดเผย และวิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทยปี พ.ศ. 2543-2546 จำนวน 227 บริษัท	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(+) อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม(+) รายได้รวม(+) กำไรสุทธิ(+) กำไรต่อหุ้น(-) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์(-) ขนาดของบริษัท (Total Asset) (+) ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

หมายเหตุ: (+) = มีความสัมพันธ์เชิงบวก; (-) = มีความสัมพันธ์เชิงลบ

ผลการศึกษขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูล

จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตจะเห็นได้ว่า ขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท อาจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งนอกจากงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับการรายงานความเสี่ยงแล้วยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของบริษัทและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับการรายงานข้อมูล ดังนี้

Ansah (1998) ได้ศึกษาผลกระทบของคุณลักษณะของบริษัทต่อระดับการเปิดเผยและการรายงานตามข้อบังคับของบริษัทที่จดทะเบียน Zimbabwe Stock Exchange (ZSE) ในปี ค.ศ. 1994 จำนวน 49 บริษัท โดยใช้ดัชนีการรายงานซึ่งประกอบด้วยข้อมูลรายการข้อบังคับ 214 รายการแปลงระดับการรายงานตามข้อบังคับให้เป็นเชิงปริมาณ และใช้คุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบริษัทในการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความถดถอย ผลจากการศึกษา พบว่า ขนาดของบริษัท โครงสร้างการเป็นเจ้าของ อายุการดำเนินงาน บริษัทที่มีสาขาในหลายประเทศ และความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยและการรายงานตามข้อบังคับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยและการรายงานตามข้อบังคับกับคุณภาพของผู้สอบบัญชีภายนอก สภาพคล่อง และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

Naser (1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะของบริษัทกับการรายงานข้อมูลของบริษัทที่ไม่ใช่ทางการเงินของประเทศจอร์แดนที่จดทะเบียนใน Amman Financial Market ในปี ค.ศ. 1993 จำนวน 54 บริษัท โดยศึกษาจากรายงานประจำปี และใช้ดัชนีการรายงานในการวัดผลการรายงานข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการตลาด ได้แก่ ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม ขนาดของบริษัทตรวจสอบบัญชีภายนอก และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กลุ่มที่ 2 คือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน ได้แก่ กำไรสุทธิ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสภาพคล่อง และกลุ่มที่ 3 คือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของบริษัท ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์ ยอดขาย อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน และโครงสร้างความเป็นเจ้าของ ผลจากการศึกษา พบว่า ขนาดของบริษัท ซึ่งวัดจากมูลค่าสินทรัพย์และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน และอัตราส่วนกำไร

สิทธิส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน

Haniffa and Cooke (2005) ศึกษาว่าวัฒนธรรมและการกำกับดูแลกิจการมีผลต่อแนวโน้มการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร โดยศึกษาจากรายงานประจำปีของบริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินในประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 1996 และปี ค.ศ. 2002 จำนวน 160 บริษัท โดยศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และประโยชน์หรือมูลค่าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ คะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 41 รายการ และจำนวนคำที่รายงาน ผลการศึกษา พบว่า การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมทั้ง 5 ด้าน มีแนวโน้มการรายงานเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของคะแนนและจำนวนคำที่รายงาน และพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างร้อยละของกรรมการที่เป็นชาวมาเลเซียต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด (Malay Dominated Board of Directors) ร้อยละของผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวมาเลเซียต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Malay Dominated Shareholders) ร้อยละของการถือครองหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Ownership by Foreign Shareholders) ขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากสินทรัพย์รวม ความสามารถในการทำกำไร และการดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งของกรรมการผู้จัดการ (Chairman with Multiple Directorships) และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างร้อยละของกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

Ghazali (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความเป็นเจ้าของและการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาจากรายงานประจำปีของบริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 87 บริษัท ในปี ค.ศ. 2001 โดยศึกษาการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมจากคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล (Checklist) จำนวน 22 รายการ ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการถือครองหุ้นโดยรัฐบาล (Government Ownership) และขนาดของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นโดยกรรมการผู้จัดการและกรรมการที่เป็นผู้บริหาร (Director Ownership) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรก (Concentration Ownership) ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และประเภทของอุตสาหกรรมกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มธุรกิจที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และกลุ่มอื่นๆ ประจำปี พ.ศ. 2545 จำนวน 175 บริษัท โดยวัดมูลค่าระดับการรายงานข้อมูลจากการประเมินความครอบคลุมในรายละเอียดของการรายงานข้อมูลในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี โดยใช้ดัชนีการรายงานข้อมูลแสดงการรายงานของแต่ละบริษัท วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อน ผลจากการศึกษา พบว่า ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีภายนอกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการรายงานข้อมูล และพบว่าอายุการดำเนินงานของบริษัทและสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการรายงานข้อมูล ส่วนคุณลักษณะอื่นของบริษัทที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการรายงานข้อมูล ได้แก่ โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ และความสามารถในการทำกำไร นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทมีระดับการรายงานข้อมูลที่แตกต่างกัน

กัลยาภรณ์ ปานมะเวียง เบอร์ก (2550) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งได้ศึกษาเฉพาะบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 แบบคือ ตารางเช็ครายการที่รายงานในรายงานประจำปี รวมทั้งข้อมูลทางการเงิน และแบบสอบถามซึ่งส่งไปยังผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษาพบว่า ถ้าไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรายงานข้อมูลรายงานประจำปีกับขนาดของบริษัท อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง

ชลินธร รุ่งจำ (2551) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET 100 ประจำปี พ.ศ. 2549 จำนวน 100 บริษัท วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) โดยใช้แบบประเมินผลในการวิเคราะห์เนื้อหาและนับจำนวนบรรทัด ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่าง

ร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด และขนาดของบริษัท ซึ่งวัดจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดและมูลค่าสินทรัพย์รวมกับระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการ กับกรรมการผู้จัดการกับระดับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

ซึ่งผลการศึกษานี้และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปผลการศึกษาที่เกี่ยวกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล
Ansah (1998)	- วิเคราะห์เนื้อหา, วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทที่จดทะเบียน Zimbabwe Stock Exchange (ZSE) ในปี ค.ศ. 1994 จำนวน 49 บริษัท	ขนาดของบริษัท(Capitalized Equity)(+) ขนาดของบริษัท(Total Asset)(+) โครงสร้างการเป็นเจ้าของ(+) อายุการดำเนินงาน(+) บริษัทที่มีสาขาในหลายประเทศ(+) ความสามารถในการทำกำไร(+)	คุณภาพของผู้สอบบัญชีภายนอก สภาพคล่อง ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท
Naser (1998)	- วิเคราะห์เนื้อหา, วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินของประเทศจอร์แดนที่จดทะเบียนใน Amman Financial Market ในปี ค.ศ. 1993 จำนวน 54 บริษัท	มูลค่าสินทรัพย์ (+) มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด(+) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน(+) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(+)	ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท ขนาดของบริษัทตรวจสอบบัญชีภายนอก กำไรสุทธิ สภาพคล่อง โครงสร้างการเป็นเจ้าของ
Haniffa and Cooke (2005)	- วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนคำ,วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินในประเทศมาเลเซีย ปี 1996 และปี 2002 จำนวน 160 บริษัท	Malay Dominated Board of Directors (+) Malay Dominated Shareholders (+) Ownership by Foreign Shareholders (+)	ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล
		Chairman with Multiple Directorships (+) ขนาดของบริษัท (Total Asset) (+) ความสามารถในการทำกำไร (ROE) (+) ร้อยละของกรรมการที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารต่อ คณะกรรมการทั้งหมด (-)	
Ghazali (2007)	- วิเคราะห์เนื้อหา, วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 2001 จำนวน 87 บริษัท	Government Ownership (+) ขนาดของบริษัท (Market Cap) (+) Director Ownership (-)	Concentration Ownership
อลิศรา ผลาวรรณ (2547)	- วิเคราะห์เนื้อหา, วิเคราะห์ความถดถอยและ สหสัมพันธ์เชิงซ้อน - บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ยกเว้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มธุรกิจที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และกลุ่ม อื่นๆ ประจำปี พ.ศ. 2545 จำนวน 175 บริษัท	ขนาดของบริษัท (สินทรัพย์รวม)(+) ประเภทของผู้สอบบัญชีภายนอก(+) อายุการดำเนินงานของบริษัท(-) สภาพคล่อง (-) ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ความสามารถในการทำกำไร

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ชื่อผู้ศึกษา	วิธีการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล	ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ การรายงานข้อมูล
กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง เบอร์ก (2550)	- วิเคราะห์เนื้อหา, แบบสอบถาม และการ วิเคราะห์สมการถดถอย - บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547	กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(+)	ขนาดของบริษัท อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง
ชลินธร ฐูจำ (2551)	- วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนับจำนวนบรรทัด, วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน - บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย ในกลุ่ม SET 100 ประจำปี พ.ศ. 2549 จำนวน 100 บริษัท	ร้อยละของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการ บริษัททั้งหมด(+) ขนาดของบริษัท (Total Asset) (+) ขนาดของบริษัท (Market Cap) (+)	การรวมหรือแยกตำแหน่งระหว่างประธาน กรรมการกับกรรมการผู้จัดการ

หมายเหตุ: (+) = มีความสัมพันธ์เชิงบวก; (-) = มีความสัมพันธ์เชิงลบ

กรอบแนวคิดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้พัฒนามาจากทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงทั้งในเชิงปริมาณการรายงานข้อมูล และความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยอ้างอิงกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM และนำขนาดของบริษัทและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม มาหาความสัมพันธ์กับคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงที่ได้ ดังนั้น กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็น ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการศึกษา

คำอธิบายตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น

1. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท คือ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จัดแบ่งโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550)
2. ขนาดของบริษัท ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์รวม คือ สินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด คือ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ประจำปี 2550 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน www.setsmart.com

ตัวแปรตาม

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (QRR) ซึ่งประกอบด้วย

1. ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) คือ ดัชนีที่วัดปริมาณการรายงานความเสี่ยง โดยเปรียบเทียบกับค่าประมาณการรายงานที่บริษัทควรรายงาน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้จำนวนค่าเป็นตัวแทนของปริมาณการรายงานข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มีความชัดเจนมากที่สุด (Lajili and Zéghal, 2005)
2. ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (COSO – ERM) คือ ดัชนีที่วัดความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยพิจารณาจากการรายงานตามองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM

สมมติฐานการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคาดว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท โดยจากผลการศึกษาของ Linsley and Shrivies (2006), Abraham and Cox (2007), Amran *et al.* (2009) และพรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ที่พบว่าขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานความเสี่ยงซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการส่งสัญญาณ ที่กล่าวว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะรายงานข้อมูลมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก นอกจากนี้ผลการศึกษาของ Ansah (1998), Naser (1998), Haniffa and Cooke (2005), อลิศรา ผลาวรัตน์ (2547) และ ชลิธร ฐูจำ (2551) ที่พบว่าขนาดของบริษัทซึ่งแทนค่าด้วยมูลค่าสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานข้อมูล จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงลบหรือไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท

H1: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดอันดับขนาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะใช้เกณฑ์มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณา ดังนั้น มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดจึงอาจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง นอกจากนี้ผลการศึกษาของ Naser (1998), Ghazali (2007) และ ชลิธร ฐูจำ (2551) ที่พบว่าขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานข้อมูล ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการส่งสัญญาณ จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงลบหรือไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัท

H1: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัท

สมมติฐานที่ 3 คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ย่อมมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มอุตสาหกรรมแต่ละประเภทย่อยที่แตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีและภาวะการแข่งขันที่ต้องเผชิญ ดังนั้น ภายใต้สภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมที่ต่างกัน จึงอาจมีอิทธิพลต่อคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งผลการศึกษาของ Amran *et al.* (2009) และ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) พบว่า ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และผลการศึกษาของ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ที่พบว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูล โดยกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีระดับการรายงานข้อมูลที่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าการรายงานข้อมูลของบริษัทต่างๆ ได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมในกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทนั้น ทำให้การรายงานข้อมูลแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสถาบัน จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

H1: คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

สมมติฐานที่ 4 ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท ซึ่งผลการศึกษาของ Ansah (1998), Naser (1998), Haniffa and Cooke (2005), อลิศรา ผลาวรรณ (2547) และ ชลธิธ ฐูจำ (2551) ที่พบว่าขนาดของบริษัทซึ่งแทนค่าด้วยมูลค่าสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานข้อมูล จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์เชิงลบหรือไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท

H1: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวมของบริษัท

สมมติฐานที่ 5 ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด จากผลการศึกษาของ Naser (1998), Ghazali (2007) และ ชลิธร รู้จำ (2551) ที่พบว่าขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรายงานข้อมูล ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามทฤษฎีการส่งสัญญาณ จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์เชิงลบหรือไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัท

H1: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัท

สมมติฐานที่ 6 ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท เนื่องจากสภาพแวดล้อมการแข่งขันและความเสี่ยงที่แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต้องเผชิญแตกต่างกัน จึงอาจทำให้แนวทางการบริหารความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน จึงสามารถกำหนดสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H0: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่าไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

H1: ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่ามีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกล่าวถึง แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบทุติยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับการรายงานความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งและฐานข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีการเผยแพร่และเปิดเผย
2. ข้อมูลการรายงานความเสี่ยง และการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ รายงานประจำปี 2550 จากหมายเหตุประกอบงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2550 (แบบ 56-1) จากหัวข้อปัจจัยเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ซึ่งจากผลการศึกษาของ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) พบว่าแหล่งข้อมูลทั้ง 2 เป็นแหล่งข้อมูลที่มีการรายงานความเสี่ยงมากที่สุด
3. ข้อมูลขนาดของบริษัท ได้แก่ มูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน www.setsmart.com

ประชากรที่ใช้ในศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ไม่รวมบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนเนื่องจากการรวมกิจการ รวมมีจำนวนบริษัททั้งหมด 98 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบฟอร์มการรายงานข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้จัดทำขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท ซึ่งประกอบด้วยขนาดของบริษัทและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท โดยขนาดของบริษัทจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากมูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัท และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท จัดแบ่งตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550) โดยได้แบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรายงานความเสี่ยง วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนคำที่รายงานความเสี่ยง รายการประเภทความเสี่ยงที่บริษัทรายงาน และวิธีการบริหารความเสี่ยงในความเสี่ยงแต่ละประเภท

ส่วนที่ 3 คะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ตามแบบฟอร์มการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ซึ่งแบ่งออกเป็น 29 ข้อคำถาม ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1	แบ่งออกเป็น 6 คำถาม
องค์ประกอบที่ 2	แบ่งออกเป็น 4 คำถาม
องค์ประกอบที่ 3	แบ่งออกเป็น 3 คำถาม
องค์ประกอบที่ 4	แบ่งออกเป็น 4 คำถาม
องค์ประกอบที่ 5	แบ่งออกเป็น 3 คำถาม
องค์ประกอบที่ 6	แบ่งออกเป็น 3 คำถาม
องค์ประกอบที่ 7	แบ่งออกเป็น 2 คำถาม
องค์ประกอบที่ 8	แบ่งออกเป็น 4 คำถาม

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบฟอร์มการรายงานข้อมูลที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ได้ทดสอบโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ที่จัดทำขึ้นว่าสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในแบบฟอร์มการรายงานข้อมูล และนำไปใช้ทดลองเก็บข้อมูลก่อน 30 บริษัท จากนั้นรวบรวมข้อผิดพลาดและดำเนินการแก้ไขแบบฟอร์มการรายงานก่อนการเก็บข้อมูลจริง

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ที่จัดทำขึ้น โดยใช้วิธีวัดความสอดคล้องภายในชุดเดียวกัน (Internal Consistency) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก (Cronbachs' alpha coefficient) ซึ่งเป็นการหาค่าความเชื่อถือได้โดยวัดหรือสอบถามเพียงครั้งเดียวจากกลุ่มตัวอย่างเดียว ถ้าค่าอัลฟาที่ได้มีค่าเข้าใกล้กับ 1 มาก แสดงว่ามีความน่าเชื่อถือมาก

ผลการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลที่ทำขึ้น โดยนำไปใช้ทดลองเก็บข้อมูลกับบริษัทจำนวน 30 บริษัท พบว่า ได้ค่าอัลฟาเท่ากับ 0.869

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท คือ บริษัทอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จัดแบ่งโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2550)
2. มูลค่าสินทรัพย์รวม คือ สินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 ในงบการเงินรวมเป็นจำนวนเงิน (บาท)
3. มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด คือ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ประจำปี 2550 เป็นจำนวนเงิน (บาท)
4. จำนวนคำที่รายงาน ใช้การนับจำนวนคำที่มีการรายงานความเสี่ยงเป็นตัวแทนของข้อมูลเชิงปริมาณ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการรายงาน
5. คะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM มีทั้งหมด 29 คะแนน โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้
 - 1.1 มีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ในแต่ละข้อคำถามให้คะแนน 1 คะแนน
 - 1.2 ไม่มีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ในแต่ละข้อคำถามให้คะแนน 0 คะแนน

โดยคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ที่ได้ นี้ จะนำไปคำนวณเป็นค่าดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO ที่จะอธิบายในวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง เป็นการคำนวณค่าตัวแปรโดยประยุกต์มาจากผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004) โดยในการศึกษานี้ได้พัฒนาดัชนีวัดคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วยดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) เป็นตัววัดในด้านปริมาณการรายงาน และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (Reporting on COSO – Enterprise Risk Management index หรือ COSO - ERM) เป็นตัววัดด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยดัชนีวัดคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงทั้ง 2 ด้านแสดงในสมการที่ (2) และ (3) ดังนี้

$$QUALITY = f(Quantity, Richness of content) \dots\dots\dots(1)$$

1.1 ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (Relative Quantity Index หรือ RQT) เป็นดัชนีที่วัดคุณภาพการรายงานข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทในเชิงปริมาณ โดยการเปรียบเทียบปริมาณการรายงานข้อมูลความเสี่ยงจริงของแต่ละบริษัท ว่าสูงหรือต่ำกว่าค่าประมาณการที่บริษัทควรรายงาน ซึ่งได้มาจากการแทนค่าในสมการ OLS Regression โดยการนำปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงของแต่ละบริษัทในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรขนาดของบริษัทและกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งจะแปลงค่าขนาดของบริษัทด้วยลอการิทึมธรรมชาติเพื่อการลดความแปรปรวนของข้อมูล จากนั้นนำปริมาณการรายงานข้อมูลจริงไปลบกับค่าประมาณการรายงาน เพื่อวิเคราะห์ปริมาณการรายงาน หากบริษัทมีผลติดลบแสดงว่ามีปริมาณการรายงานความเสี่ยงต่ำกว่าค่าประมาณการ แต่ถ้าหากมีค่าเป็นบวกแสดงว่าบริษัทนั้นมีปริมาณการรายงานความเสี่ยงสูงกว่าค่าประมาณการ ซึ่งมีสมการในการคำนวณดังนี้

$$RQT_i = D_i - \hat{D}_i \dots\dots\dots(2)$$

โดยที่

RQT_i = คำนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบของบริษัท i

D_i = ค่าปริมาณการรายงานจริงของ บริษัท i (Observed Reporting)

$\hat{D}_i$ = ค่าประมาณการรายงาน ของบริษัท i (Estimated Reporting)

โดยค่า $\hat{D}_i$ หาค่ามาจาก OLS Regression ซึ่งได้ค่าสมการดังนี้

$$\hat{D}_i = \beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j IND_j + \beta_{k+1} LNSIZE$$

โดยที่

IND_j = ค่า Dummy Variable บริษัท i ที่อยู่ในอุตสาหกรรม j
ถ้าหากอยู่ในอุตสาหกรรม j จะมีค่าเท่ากับ 1 แต่ถ้าไม่ใช่
จะมีค่าเท่ากับ 0

$LNSIZE$ = ค่าลอการิทึมธรรมชาติของขนาดสินทรัพย์รวมบริษัท i
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550

1.2 คำนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (Reporting on COSO – Enterprise Risk Management index หรือ COSO - ERM) เป็นคำนีที่วัดคุณภาพการรายงานข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทในเชิงคุณภาพ โดยเป็นการพิจารณาในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาจากการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลในแบบแสดงข้อมูลประจำปี ว่าบริษัทมีการรายงานการบริหารความเสี่ยงครบตามองค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO -ERM หรือไม่ เพื่อเป็นการประเมินกระบวนการบริหารความเสี่ยงของบริษัทโดยอ้างอิงกรอบงานระดับสากล การวิเคราะห์โดยการนำจำนวนคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ที่ได้จริงจากแบบฟอร์มการรายงานข้อมูล เปรียบเทียบกับจำนวนคะแนนรวมสูงสุดซึ่งเท่ากับ 29 คะแนน ตามสมการดังนี้

$$COSO - ERM_i = \frac{ASC_i}{TSC} \dots\dots\dots(3)$$

โดยที่

$$\begin{aligned}
 COSO-ERM_i &= \text{ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว} \\
 &\quad \text{COSO ของบริษัท } i \\
 ASC_i &= \text{จำนวนคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร} \\
 &\quad \text{ตามแนว COSO-ERM ของบริษัท } i \text{ (Actual Scores)} \\
 TSC &= \text{จำนวนคะแนนรวมสูงสุดของการรายงานการบริหารความเสี่ยง} \\
 &\quad \text{ระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM ซึ่งมีค่าเท่ากับ 29 คะแนน} \\
 &\quad \text{(Total Scores)}
 \end{aligned}$$

ค่าดัชนีคุณภาพทั้ง 2 ด้านจะมีผลเป็นตัวเลข (Ratio Scale) แต่ที่มาของการวัดค่าและมีหน่วยที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องปรับค่าตัวเลขให้เป็นฐานเดียวกัน ก่อนที่จะนำดัชนีดังกล่าวมารวมคำนวณเป็นคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง ตามสมการดังนี้

$$IDX_i^s = \frac{IDX_i - \min_i (IDX_i)}{\max_i - \min_i (IDX_i)}$$

โดยที่

$$\begin{aligned}
 IDX_i^s &= \text{ดัชนี } x_i \text{ หลังปรับค่าของบริษัท } i \\
 IDX_i &= \text{ดัชนี } x_i \text{ ก่อนปรับค่าของบริษัท } i \\
 \min_i &= \text{ผลคะแนนดัชนี } x_i \text{ ที่มีค่าต่ำที่สุด} \\
 \max_i &= \text{ผลคะแนนดัชนี } x_i \text{ ที่มีค่าสูงที่สุด}
 \end{aligned}$$

เมื่อปรับค่าดัชนีให้เป็นฐานเดียวกันแล้ว จึงนำไปรวมคำนวณเพื่อวัดค่าคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ตามสมการดังนี้

$$QRR_i = \frac{1}{2} (RQT_i^s + COSO-ERM_i^s) \quad \dots\dots\dots(4)$$

โดยที่

$$\begin{aligned}
 QRR_i &= \text{คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของบริษัท } i \\
 RQT_i^s &= \text{ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่าของบริษัท } i
 \end{aligned}$$

$$COSO - ERM_i^s = \text{ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตาม} \\ \text{แนว COSO หลังปรับค่าของบริษัท } i$$

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นลักษณะทั่วไปของการรายงานความเสี่ยง การรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM และคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description statistics) ประกอบด้วย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายรายละเอียดโดยภาพรวม และอธิบายระดับของการรายงาน ซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ ตามเกณฑ์ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (2550) ดังนี้

น้อยมาก	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานน้อยกว่าร้อยละ 50.00
น้อย	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานร้อยละ 50.00 – 59.99
ปานกลาง	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานร้อยละ 60.00 – 69.99
ดี	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานร้อยละ 70.00 – 79.99
ดีมาก	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานร้อยละ 80.00 – 89.99
ดีที่สุด	=	มีคะแนนการรายงานและคุณภาพของการรายงานร้อยละ 90.00 – 100.00

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สามารถนำมาคำนวณได้ทั้ง 2 ตัวแปร อันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (QRR) จะใช้วิธีทางสถิติในการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จะมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1 ซึ่งจะบอกถึงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551: 347-348) ดังนี้

1. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก และมีค่าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันสูงและสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

2. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ และมีค่าใกล้ -1 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันสูงแต่สัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม

3. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ไม่มีความสัมพันธ์กันแบบเชิงเส้นตรงต่อกัน

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหนึ่งที่ไม่สามารถคำนวณได้ กับอีกตัวแปรหนึ่งสามารถคำนวณได้ ซึ่งตัวแปรที่ไม่สามารถคำนวณได้ ได้แก่ ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท และตัวแปรที่สามารถคำนวณได้ ได้แก่ คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (QRR) และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM[®]) จะใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยของข้อมูลตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One – Way ANOVA) เพื่อตรวจสอบว่าคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งของข้อมูลมีความแตกต่างทางสถิติหรือไม่ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551: 217-251)

เมื่อพบว่ามีย่อยกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างน้อย 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน จะทำการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparison Tests) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยการเปรียบเทียบค่าของผลต่างค่าเฉลี่ยกับค่าสถิติของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากนั้นจะใช้ค่าสถิติที่เรียกว่า อีต้า (Eta) เพื่อวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งค่าที่ได้จะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหรือตัวแปรทั้ง 2 กลุ่มแต่ไม่ได้ระบุรูปแบบของความสัมพันธ์ว่าเป็นเชิงเส้นตรงหรือแบบใด โดยค่า Eta จะไม่มีค่าเป็นลบและมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 โดยถ้าค่าของ Eta มีค่าเข้าใกล้ค่า 1 แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ที่สูงขึ้น ในความหมายดังนี้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551: 360)

1. ถ้าค่าของ Eta มีค่าเป็น 0 หมายถึง ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
2. ถ้าค่าของ Eta มีค่าเป็น 1 หมายถึง ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์กันสูงสุด

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง กับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในครั้งนี้ จะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงซึ่งวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยพิจารณาจากจำนวนคำเชิงเปรียบเทียบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยพิจารณาจากกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน คือ ปริมาณคำการรายงานความเสี่ยง ประเภทของความเสี่ยงและวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยง คะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM และคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ปริมาณคำการรายงานความเสี่ยง

จากตารางที่ 9 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีปริมาณคำที่รายงานความเสี่ยงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3,674.531 คำ โดยมีจำนวนคำต่ำสุด จำนวนคำสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 695 คำ 12,907 คำ และ 2,576.747 คำ ตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนคำที่รายงานทั้งหมด 360,104 คำ (ปรากฏตามภาคผนวก ข) และ พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,618.300 คำ รองลงมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5,548.667 คำ และ 4,084.000 คำ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณคำรายงานความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5	1,440	3,745	2,889.200	862.818
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	1	2,202	2,202	2,202.000	-
3. ธุรกิจการเงิน	18	1,526	12,074	5,548.667	2,933.475
4. สินค้าอุตสาหกรรม	7	1,030	5,466	2,963.571	2,012.411
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	695	7,159	2,431.192	1,530.668
6. ทรัพยากร	10	1,255	12,907	5,618.300	3,674.074
7. บริการ	19	925	7,760	2,864.895	1,900.441
8. เทคโนโลยี	12	1,274	9,357	4,084.000	2,353.889
รวม	98	695	12,907	3,674.531	2,576.747

2. ประเภทของความเสี่ยงและวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่รายงาน

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของประเภทของความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน

ประเภทของความเสี่ยง	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	92	93.88
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	77	78.57
3. ความเสี่ยงด้านการรายงาน	98	100.00
4. ความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ	52	53.06

จากตารางที่ 10 พบว่า ประเภทของความเสี่ยงซึ่งแบ่งตามตามวัตถุประสงค์ 4 ด้านของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ที่บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานสูงสุดได้แก่ ความเสี่ยงด้านการรายงาน โดยมีจำนวนบริษัทที่รายงานเท่ากับร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน มีจำนวนบริษัทที่รายงานเท่ากับร้อยละ 93.88 และร้อยละ 78.57 ตามลำดับ ส่วนความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ มีจำนวนการรายงานน้อยสุดคิดเป็นร้อยละ 53.06

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน

วิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยง	จำนวน	ร้อยละ
1. การยอมรับความเสี่ยง	2	2.04
2. การเลิกหรือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง	2	2.04
3. การโอนหรือการกระจายความเสี่ยง	64	65.31
4. การแก้ไข	80	81.63

จากตารางที่ 11 แสดงวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนมีการรายงาน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 วิธี พบว่า วิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงที่บริษัทจดทะเบียนมีจำนวนการรายงานสูงสุด ได้แก่ วิธีการแก้ไข คือร้อยละ 81.63 รองลงมา ได้แก่ วิธีการโอนหรือการกระจายความเสี่ยง มีจำนวนการรายงานร้อยละ 65.31 ส่วนวิธีการยอมรับความเสี่ยง และวิธีการเลิกหรือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มีจำนวนการรายงานเท่ากันคือร้อยละ 2.04 โดยรายละเอียดผลการศึกษาของรายการความเสี่ยงในความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน ปรากฏดังตารางที่ 12-15 ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน

รายการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเสี่ยงจากภัยพิบัติ หรือ ภัยธรรมชาติ หรือ โรคระบาด	13	13.26
2. ความเสี่ยงจากพฤติกรรมกรรมการบริหารของลูกค้ำ	4	4.08
3. ความเสี่ยงจากการกีดกันทางการค้า หรือ เปิดเสรีทางการค้า	3	3.06
4. ความเสี่ยงจากการลงทุน หรือ ร่วมลงทุน	23	23.47
5. ความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจ	31	31.63
6. ความเสี่ยงจากการแข่งขัน หรือ คู่แข่งขัน	37	37.76
7. ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	24	24.49
8. ความเสี่ยงจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่	18	18.37
9. ความเสี่ยงจากสถานการณ์ทางการเมือง	19	19.39
10. ความเสี่ยงจากการขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น	7	7.14
11. ความเสี่ยงด้านลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า	4	4.08
12. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	9	9.18

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

จากตารางที่ 12 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ซึ่งจำแนกได้เป็นจำนวน 12 รายการ โดยความเสี่ยงที่มีจำนวนการรายงานสูงสุดได้แก่ ความเสี่ยงจากการแข่งขัน หรือ คู่แข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 37.76 รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจ และ ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมีจำนวนการรายงานร้อยละ 31.63 และ ร้อยละ 24.49 ตามลำดับ ส่วนความเสี่ยงที่มีการรายงานน้อยสุด ได้แก่ ความเสี่ยงจากการกีดกันทางการค้า หรือ เปิดเสรีทางการค้า ซึ่งมีจำนวนการรายงานเพียงร้อยละ 3.06

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน

รายการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเสี่ยงจากการจัดหาวัตถุดิบ	4	4.08
2. ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงลูกค้ารายใหญ่น้อยราย	17	17.35
3. ความเสี่ยงจากความเพียงพอของทรัพยากร	17	17.35
4. ความเสี่ยงด้านบุคลากร	21	21.43
5. ความเสี่ยงจากการขัดข้องของระบบคอมพิวเตอร์ เครื่องจักร	11	11.22
6. ความเสี่ยงจากการปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดหรือโดยมิชอบของพนักงาน	3	3.06
7. ความเสี่ยงจากการผลิต หรือ จากโครงการดำเนินงาน	14	14.29
8. ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของพนักงาน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม	13	13.27
9. ความเสี่ยงจากการขนส่งสินค้าหรือการส่งมอบสินค้า	3	3.06

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน

จากตารางที่ 13 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานซึ่งจำแนกได้เป็นจำนวน 9 รายการ โดยความเสี่ยงด้านบุคลากรเป็นความเสี่ยงที่มีจำนวนการรายงานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.43 รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงลูกค้ารายใหญ่น้อยรายและ

ความเสี่ยงจากความเพียงพองของทรัพยากร ซึ่งมีจำนวนการรายงานเท่ากับร้อยละ 17.35 และความเสี่ยงที่มีการรายงานน้อยสุด ได้แก่ ความเสี่ยงจากการปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดหรือโดยมิชอบของพนักงาน และความเสี่ยงจากการขนส่งสินค้าหรือการส่งมอบสินค้า ซึ่งมีจำนวนการรายงานเท่ากับร้อยละ 3.06

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านการรายงานที่บริษัทจดทะเบียนรายงาน

รายการความเสี่ยงด้านการรายงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย	88	89.80
2. ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	81	82.65
3. ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ	87	88.76
4. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	35	35.71
5. ความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาวัตถุดิบหรือสินค้า	27	27.55
6. ความเสี่ยงจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	7	7.14
7. ความเสี่ยงจากการค้าประกัน	10	10.20
8. ความเสี่ยงจากการลงทุนในสินทรัพย์หรือหลักทรัพย์	12	12.24
9. ความเสี่ยงจากผลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม	7	7.14
10. ความเสี่ยงด้านต้นทุน	6	6.12

ความเสี่ยงด้านการรายงาน

จากตารางที่ 14 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานความเสี่ยงด้านการรายงาน ซึ่งจำแนกได้เป็นจำนวน 10 รายการ โดยความเสี่ยงที่มีจำนวนการรายงานสูงสุด ได้แก่ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ 89.80 รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ มีจำนวนการรายงานร้อยละ 88.76 และความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนการรายงานร้อยละ 82.65 ส่วนความเสี่ยงที่มีการรายงานน้อยสุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านต้นทุน ซึ่งมีการรายงานเพียงร้อยละ 6.12

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของรายการความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบที่บริษัทจดทะเบียน
รายงาน

รายการความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเสี่ยงจากนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภาครัฐ	26	26.53
2. ความเสี่ยงจากการทำสัญญา	11	11.22
3. ความเสี่ยงจากการปฏิบัติตามนโยบาย เงื่อนไขของภาคเอกชน	7	7.14
4. ความเสี่ยงจากการถูกฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือ ข้อพิพาททางกฎหมาย	14	14.29
5. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติของภาครัฐ	12	12.24

ความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ

จากตารางที่ 15 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบ ซึ่งจำแนกได้เป็นจำนวน 5 รายการ โดยความเสี่ยงจากนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบของภาครัฐ เป็นความเสี่ยงที่มีจำนวนการรายงานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.53 รองลงมา ได้แก่ ความเสี่ยงจากการถูกฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือ ข้อพิพาททางกฎหมาย และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติของภาครัฐ ซึ่งมีจำนวนการรายงานร้อยละ 14.29 และร้อยละ 12.24 ตามลำดับ ส่วนความเสี่ยงที่มีจำนวนการรายงานน้อยสุด ได้แก่ ความเสี่ยงจากการปฏิบัติตามนโยบาย เงื่อนไขของภาคเอกชน มีการรายงานเพียงร้อยละ 7.14

3. คะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตาม แนว COSO-ERM

จากตารางที่ 16 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM โดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.969 คะแนน จากคะแนนเต็มทั้งหมด 29 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.93 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยมาก โดยมีคะแนนการรายงานสูงสุดเท่ากับ 26 คะแนน และคะแนนการรายงานต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนน ซึ่งคะแนนการรายงานทั้งหมดเท่ากับ 879 คะแนน (ปรากฏตามภาคผนวก ข)

ตารางที่ 16 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับการรายงาน ของคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร
ตามแนว COSO – ERM ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	ระดับการรายงาน
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5	5	12	9.200	2.683	31.72	น้อยมาก
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	1	14	14	14.000	-	48.28	น้อยมาก
3. ธุรกิจการเงิน	18	6	22	12.444	4.047	42.91	น้อยมาก
4. สินค้าอุตสาหกรรม	7	2	17	8.571	5.350	29.56	น้อยมาก
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	2	16	6.577	3.624	22.68	น้อยมาก
6. ทรัพยากร	10	4	26	13.600	6.687	46.90	น้อยมาก
7. บริการ	19	2	14	7.158	3.304	24.68	น้อยมาก
8. เทคโนโลยี	12	3	24	7.667	5.836	26.44	น้อยมาก
รวม	98	2	26	8.969	5.047	30.93	น้อยมาก

เมื่อพิจารณาจากคะแนนการรายงานโดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมในตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีคะแนนการรายงานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.000 คะแนน แต่จำนวนตัวอย่างในอุตสาหกรรมมีเพียงบริษัทเดียว จึงอาจมีตัวแทนที่สามารถสรุปข้อมูลในภาพรวมทั้งอุตสาหกรรมได้ ดังนั้น หากตัดกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคออกจะพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM มากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.600 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.90 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.444 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.91 และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.200 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 31.72 ตามลำดับ โดยทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีระดับการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM น้อยมาก

ตารางที่ 17 คะแนน ร้อยละ และอันดับที่ของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน	48.17	49.15	1
องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์	14	14.29	8
องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์	27.67	28.23	5
องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง	39	39.80	2
องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง	32	32.65	3
องค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม	29.67	30.28	4
องค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร	21	21.43	6
องค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล	17	17.35	7

เมื่อพิจารณาคะแนนที่การรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในแต่ละองค์ประกอบจากตารางที่ 17 พบว่า องค์ประกอบที่มีการรายงานมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 49.15 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง และ องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 39.80 และร้อยละ 32.65 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่มีการรายงานน้อย

ที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งได้คะแนนร้อยละ 14.29 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 8 การติดตามประเมินผล และองค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีจำนวนการรายงานโดยเฉลี่ยร้อยละ 17.35 และร้อยละ 21.43 ตามลำดับ

รายละเอียดผลการศึกษาคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในแต่ละองค์ประกอบ ปรากฏดังตารางที่ 18 – 26 ดังนี้

ตารางที่ 18 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ในองค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน		
1.1 มีการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กรเป็นลายลักษณ์อักษรหรือนโยบายในด้านอื่นๆ เช่น ข้อกำหนดด้านความซื่อตรงและจริยธรรมองค์กร และข้อกำหนดด้านความสามารถในแต่ละตำแหน่งงาน	41	41.84
1.2 มีคณะกรรมการบริษัทกำกับติดตามและได้รับการรายงานการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ	50	51.02
1.3 มีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ	97	98.98
1.4 มีเอกสารหรือคู่มือหรือวิธีการการบริหารความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษร	18	18.37
1.5 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับ (Risk Appetite) ได้ในการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในภาพรวม	35	35.71
1.6 มีหน่วยงาน/คณะทำงานการบริหารความเสี่ยงอย่างถาวร	48	48.98
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 1	48.17	49.15

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน

จากตารางที่ 18 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 49.15 โดยรายงานว่ามีคณะกรรมการ

ตรวจสอบที่เป็นอิสระสูงถึงร้อยละ 98.98 รองลงมา ได้แก่ มีคณะกรรมการบริษัทกำกับติดตาม และได้รับการรายงานการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ และมีหน่วยงาน/คณะทำงานบริหาร ความเสี่ยงอย่างถาวร ซึ่งมีการรายงานใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 51.02 และร้อยละ 48.98 ในขณะที่ รายงานว่ามีการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กรเป็นลายลักษณ์อักษรหรื โนโยบายในด้านอื่นๆ เท่ากับร้อยละ 41.84 และร้อยละ 35.71 รายงานว่าผู้บริหารระดับสูงกำหนด ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) ในการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จใน ภาพรวม ส่วนข้อที่มีการรายงานน้อยที่สุดซึ่งมีการรายงานเพียงร้อยละ 18.37 ได้แก่ การรายงานว่ามีเอกสารหรือคู่มือหรือวิธีการการบริหารความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ตารางที่ 19 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง ระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ในองค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์		
2.1 มีการกำหนดภารกิจ กลยุทธ์ เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และ เป้าหมายในระดับองค์กร	20	20.41
2.2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ตาม COSO ทั้ง 4 ด้าน	6	6.12
2.3 มีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและตัววัดเป้าหมาย ความสำเร็จของกลยุทธ์	27	27.55
2.4 มีการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายตัววัด ความสำเร็จที่ยอมรับได้ (Risk Tolerances)	3	3.06
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 2	14	14.29

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

จากตารางที่ 19 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับ องค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 14.29 โดยรายงานว่ามีการกำหนด เป้าหมายความสำเร็จและตัววัดเป้าหมายความสำเร็จของกลยุทธ์สูงสุดคือร้อยละ 27.55 รองลงมา ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจ กลยุทธ์ เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในระดับองค์กร ซึ่งมี จำนวนการรายงานร้อยละ 20.41 ส่วนการรายงานว่ามีการกำหนดวัตถุประสงค์ตาม COSO ทั้ง 4

ด้าน และมีการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายตัววัดความสำเร็จที่ยอมรับได้ (Risk Tolerances) มีการรายงานเพียงร้อยละ 6.12 และร้อยละ 3.06 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง ระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์		
3.1 มีการประเมินความเสี่ยงองค์กรจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร	71	72.45
3.2 มีการประเมินเหตุการณ์ที่เคยเกิดในอดีตและที่อาจจะเกิดในอนาคต	9	9.18
3.3 วิเคราะห์และจัดความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ความเสี่ยงอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	3	3.06
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 3	27.67	28.23

องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์

จากตารางที่ 20 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง ระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 28.23 โดยรายงานว่าการประเมินความเสี่ยงองค์กรจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กรร้อยละ 72.45 รองลงมา ร้อยละ 9.18 รายงานว่าการประเมินเหตุการณ์ที่เคยเกิดในอดีตและที่อาจจะเกิดในอนาคต ส่วน การวิเคราะห์และจัดความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ความเสี่ยงอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการรายงาน ร้อยละ 3.06

ตารางที่ 21 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบฉบับฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง		
4.1 กิจกรรมประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากระดับความน่าจะเกิด (Likelihood)	34	34.69
4.2 กิจกรรมประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (Impact)	90	91.84
4.3 กิจกรรมใช้เทคนิคเชิงปริมาณในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบ	14	14.29
4.4 กิจกรรมใช้เทคนิคเชิงคุณภาพในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบ	18	18.37
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 4	39	39.80

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง

จากตารางที่ 21 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 39.80 โดยรายงานว่าการประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (Impact) สูงถึงร้อยละ 91.84 ในขณะที่รายงานว่าการประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากระดับความน่าจะเกิด (Likelihood) ร้อยละ 34.69 ส่วนการใช้เทคนิคเชิงคุณภาพในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบมีการรายงานร้อยละ 18.37 ในขณะที่รายงานว่าการใช้เทคนิคเชิงปริมาณในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบร้อยละ 14.29

ตารางที่ 22 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง
ระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM ในองค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง		
5.1 ระบุวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงโดยสัมพันธ์กับ ระดับของความเสี่ยง	79	80.61
5.2 ประเมินความคุ้มค่าของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยง กับระดับผลกระทบของความเสี่ยง	11	11.22
5.3 มีการระบุระดับและตำแหน่งของความเสี่ยง (Risk Profile) ทั้งก่อนและหลังการประเมินความเสี่ยง	6	6.12
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 5	32	32.65

องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง

จากตารางที่ 22 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับ
องค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 32.65 โดยร้อยละ 81.61 รายงานว่ามี
การระบุวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงโดยสัมพันธ์กับระดับของความเสี่ยง และร้อยละ 11.22
รายงานว่ามี การประเมินความคุ้มค่าของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงกับระดับผลกระทบของ
ความเสี่ยง ในขณะที่การระบุลำดับและตำแหน่งของความเสี่ยงทั้งก่อนและหลังการประเมินความ
เสี่ยงมีการรายงานเพียงร้อยละ 6.12

องค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม

จากตารางที่ 23 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง
ระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 30.28 โดยมีการรายงานว่าจัดทำ
คู่มือการปฏิบัติงานหรือการกำหนดวิธีการควบคุมภายในที่เป็นขั้นพื้นฐานถึงร้อยละ 68.37
ในขณะที่การรายงานว่ามี การกำหนดแผนกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กร
ยอมรับได้ และมีการกำหนดมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตาม
แผนและระยะเวลา ร้อยละ 15.31 และร้อยละ 7.14 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม		
6.1 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือการกำหนดวิธีการควบคุมภายในที่เป็นขั้นพื้นฐาน	67	68.37
6.2 มีการกำหนดแผนกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้	15	15.31
6.3 มีการกำหนดมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนและระยะเวลา	7	7.14
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 6	29.67	30.28

ตารางที่ 24 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM ในองค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร		
7.1 ระบบสารสนเทศได้บูรณาการรวมเข้าในการปฏิบัติงานปกติ	10	10.20
7.2 องค์กรได้จัดช่องทางการรับข้อมูล ข้อร้องเรียน สารสนเทศสำคัญทั้งจากแหล่งข้อมูลภายนอกและภายในองค์กร	32	32.65
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 7	21	21.43

องค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร

จากตารางที่ 24 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 21.43 โดยรายงานว่าได้จัดช่องทางการรับข้อมูล ข้อร้องเรียน สารสนเทศสำคัญทั้งจากแหล่งข้อมูลภายนอกและภายในองค์กรร้อยละ 2.65 ในขณะที่รายงานว่าระบบสารสนเทศได้บูรณาการรวมเข้าในการปฏิบัติงานปกติร้อยละ 10.20

ตารางที่ 25 ร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบแบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยง
ระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM ในองค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล

องค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
องค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล		
8.1 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือ การติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้บริหารระดับสูงและ คณะกรรมการบริษัท	40	40.82
8.2 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือ การติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้ตรวจสอบอิสระ	8	8.16
8.3 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือ การติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยการประเมินตนเอง	10	10.20
8.4 จัดทำรายงานข้อบกพร่องและการสั่งการแก้ไขเกี่ยวกับการ บริหารความเสี่ยงอย่างทั่วถึง	10	10.20
คะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 8	17	17.35

องค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล

จากตารางที่ 25 พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในองค์ประกอบนี้ร้อยละ 17.35 โดยร้อยละ 40.82 มีการรายงานว่าองค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัท ในขณะที่มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยการประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานข้อบกพร่องและการสั่งการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงอย่างทั่วถึง มีการรายงานเท่ากันคือร้อยละ 10.20 ส่วนการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้ตรวจสอบอิสระ มีการรายงานน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 8.16

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า มีจำนวนบริษัทจดทะเบียนที่การรายงานว่ามีการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO - ERM อย่างชัดเจนเป็นจำนวนร้อยละ 7.14 ในจำนวนนี้มีการรายงานรายละเอียดครบทั้ง 8 องค์ประกอบเป็นจำนวน

ร้อยละ 4.08 ส่วนอีกจำนวนร้อยละ 3.06 ไม่มีการรายงานในรายละเอียดของทั้ง 8 องค์ประกอบ แสดงได้ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 จำนวน และร้อยละของบริษัทจดทะเบียนที่รายงานการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM

การรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM	จำนวน	ร้อยละ
มีการรายงานรายละเอียดครบทั้ง 8 องค์ประกอบ	4	4.08
ไม่มีการรายงานรายละเอียดทั้ง 8 องค์ประกอบ	3	3.06
รวม	7	7.14

4. คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

ผลการศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง มีรายละเอียดดังนี้

ค่าประมาณการรายงานความเสี่ยง ($\hat{D}_i$) ที่ได้จากการแทนค่าในสมการ OLS Regression เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับปริมาณการรายงานข้อมูลความเสี่ยงจริง มีสมการในการคำนวณค่าดังนี้

$$\hat{D}_i = -16,841.152 + 15.209AGRO - 361.304CONSUMP + 1,780.179FINCIAL + 173.206INDUS + 0PROP CON + 2,071.562RESOURCE + 426.448SERVICE + 1,618.110TECH + 818.029LNSIZE$$

AGRO	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (1, 0)
CONSUMP	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (1, 0)
FINCIAL	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (1, 0)
INDUS	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (1, 0)
PROP CON	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (1, 0)
RESOURCE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (1, 0)
SERVICE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (1, 0)
TECH	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (1, 0)
LNSIZE	หมายถึง ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม

ตารางที่ 27 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงและค่าประมาณการรายงานความเสี่ยง

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปริมาณค่าที่รายงานจริง (D_i)		ค่าประมาณค่าการรายงาน ($\hat{D}_i$)	
	Min (Max)	Mean (Std. Deviation)	Min (Max)	Mean (Std. Deviation)
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (n=5)	1,440 (3,745)	2,889.200 (862.818)	2,412.463 (3,914.364)	2,899.210 (615.966)
2. สินค้าอุปโภคบริโภค (n=1)	2,202 (2,202)	2,202 -	2,202.010 2,202.010	2,202.010 -
3. ธุรกิจการเงิน (n=18)	1,526 (12,704)	5,548.667 (2,933.475)	2,942.209 (7,923.188)	5,548.677 (1,843.718)
4. สินค้าอุตสาหกรรม (n=7)	1,030 (5,466)	2,963.571 (2,012.411)	1,862.047 (4,287.503)	2,963.581 (816.699)
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (n=26)	695 (7,159)	2,431.192 (1,530.668)	1,246.287 (4,622.293)	2,431.202 (749.640)
6. ทรัพยากร (n=10)	1,255 (12,907)	5,618.300 (3,674.074)	3,614.794 (7,740.114)	5,618.310 (1,209.222)
7. บริการ (n=19)	925 (7,760)	2,864.895 (1,900.441)	1,132.018 (5,147.722)	2,864.905 (960.659)
8. เทคโนโลยี (n=12)	1,274 (9,357)	4,084 (2,353.889)	2,215.700 (5,704.594)	4,084.010 (1,114.574)
รวม (n=98)	695 (12,907)	3,674.531 (2,576.747)	1,132.018 (7,923.188)	3,574.541 (1,714.849)

จากตารางที่ 27 พบว่าบริษัทจดทะเบียน มีค่าประมาณการรายงานความเสี่ยงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 3,574.541 ค่า โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1,132.018 ค่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 7,923.188 ค่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,714.849 ค่า อย่างไรก็ตาม โดยรวมแล้วพบว่าทั้งปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงและค่าประมาณการรายงานความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบปริมาณการรายงานความเสี่ยงกับค่าประมาณการรายงานความเสี่ยง
ของบริษัทจดทะเบียน

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท (ค่าเฉลี่ยจำนวนคำ)		รวม
	ต่ำกว่าค่าประมาณ	สูงกว่าค่าประมาณ	
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	2 (-864.995)	3 (576.646)	5
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	1 (-0.010)	0	1
3. ธุรกิจการเงิน	9 (-1,709.382)	9 (1,709.362)	18
4. สินค้าอุตสาหกรรม	4 (-1,096.479)	3 (1,461.949)	7
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	15 (-1,042.191)	11 (1,421.147)	26
6. ทรัพยากร	6 (-2,100.697)	4 (3,151.019)	10
7. บริการ	14 (-910.635)	5 (2,549.740)	19
8. เทคโนโลยี	5 (-1,896.961)	7 (1,354.954)	12
รวม	56 (-1,285.198)	42 (1,713.574)	98

จากตารางที่ 28 พบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 57.14 มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงต่ำกว่าค่าประมาณการรายงาน ซึ่งมีจำนวนคำต่ำกว่าค่าประมาณโดยเฉลี่ยเท่ากับ -1,285.198 คำ ส่วนบริษัทอีกจำนวนร้อยละ 42.86 มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงสูงกว่าค่าประมาณการรายงาน ซึ่งมีจำนวนคำสูงกว่าค่าประมาณโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,713.574 คำ โดยพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีปริมาณการรายงานความเสี่ยงต่ำกว่าค่าประมาณมากที่สุด และมีปริมาณการรายงานความเสี่ยงสูงกว่าค่าประมาณมากที่สุดเช่นกัน โดยมีจำนวนคำต่ำกว่าค่าประมาณเฉลี่ยเท่ากับ -2,100.697 คำ และมีจำนวนคำสูงกว่าค่าประมาณเฉลี่ยเท่ากับ 3,151.019 คำ

ตารางที่ 29 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิง

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	-1,560.626	810.573	150.018	942.222
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	-0.010	-0.010	-0.010	-
3. ธุรกิจการเงิน	-3,932.188	4,536.104	-33.551	2,192.363
4. สินค้าอุตสาหกรรม	-1,503.453	2,113.504	-87.150	1,461.412
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-3,199.293	3,800.562	-92.628	1,592.819
6. ทรัพยากร	-3,533.946	5,607.639	-207.369	3,228.531
7. บริการ	-1,917.371	4,575.830	-139.93	1,848.266
8. เทคโนโลยี	-2,582.292	3,652.406	-89.176	1,953.847
รวม	-3,932.188	5,607.639	-0.010	1,923.257

จากตารางที่ 29 แสดงค่าสถิติของค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) พบว่า ดัชนีปริมาณมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ -0.010 ค่า ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ -3,932.188 ค่า 5,607.639 ค่า และ 1,923.257 ค่า ตามลำดับ (ปรากฏตามภาคผนวก ข)

ตารางที่ 30 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าดัชนีการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO			
	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	0.172	0.414	0.317	0.093
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	0.483	0.483	0.483	-
3. ธุรกิจการเงิน	0.207	0.759	0.429	0.140
4. สินค้าอุตสาหกรรม	0.069	0.586	0.296	0.184
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.069	0.552	0.227	0.125
6. ทรัพยากร	0.138	0.897	0.469	0.231
7. บริการ	0.069	0.483	0.247	0.114
8. เทคโนโลยี	0.103	0.828	0.264	0.201
รวม	0.069	0.897	0.309	0.174

จากตารางที่ 30 แสดงค่าสถิติของดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (COSO – ERM) พบว่า ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.309 คะแนน โดยมีค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.069 คะแนน 0.897 คะแนน และ 0.174 คะแนน ตามลำดับ (ปรากฏตามภาคผนวก ข)

ตารางที่ 31 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า และคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

ดัชนีหลังปรับค่า	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ดัชนี RQT ^๕	0.000	1.000	0.412	0.202
ดัชนี COSO-ERM ^๕	0.000	1.000	0.292	0.209
QRR	0.077	0.856	0.352	0.159

เมื่อปรับค่าดัชนีทั้ง 2 ด้าน เพื่อนำมารวมคำนวณเป็นคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง (QRR) แล้ว จากตารางที่ 31 พบว่า ดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า (RQT ^๕) และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM ^๕) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.412 คะแนน และ 0.292 คะแนน ตามลำดับ โดยดัชนีหลังปรับค่าทั้ง 2 ด้าน มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน และค่าสูงสุดเท่ากับ 1 คะแนน

อย่างไรก็ตามในส่วนของคุณภาพการรายงานความเสี่ยงโดยรวม ในตารางที่ 32 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.352 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.20 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพที่น้อยมาก โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.077 คะแนน และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.856 คะแนน (ปรากฏตามภาคผนวก ข) เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.448 คะแนน รองลงมา ได้แก่กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งมีคะแนนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.424 คะแนน และ 0.356 คะแนน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพียง 0.303 คะแนน โดยทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงในระดับที่น้อยมาก

ตารางที่ 32 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพของคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงในแต่ละกลุ่ม
อุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	5	0.187	0.421	0.356	0.096	35.60	น้อยมาก
2. สินค้าอุปโภคบริโภค	1	0.456	0.456	0.456	-	45.60	น้อยมาก
3. ธุรกิจการเงิน	18	0.158	0.715	0.424	0.155	42.40	น้อยมาก
4. สินค้าอุตสาหกรรม	7	0.151	0.547	0.344	0.170	54.70	น้อยมาก
5. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26	0.077	0.568	0.303	0.122	30.30	น้อยมาก
6. ทรัพยากร	10	0.126	0.810	0.448	0.227	44.80	น้อยมาก
7. บริการ	19	0.165	0.592	0.314	0.123	31.40	น้อยมาก
8. เทคโนโลยี	12	0.115	0.856	0.326	0.196	32.60	น้อยมาก
รวม	98	0.077	0.856	0.352	0.159	35.20	น้อยมาก

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2

ความสัมพันธ์ของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง กับขนาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะสรุปผลการศึกษิตตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบทที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 33 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดของบริษัท

ขนาดของบริษัท	คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value	n
มูลค่าสินทรัพย์รวม	0.251	0.013**	98
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด	0.344	0.001**	98

** หมายถึงปฏิเสธสมมติฐานสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 1

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัทซึ่งแทนค่าด้วยมูลค่าสินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 33 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และมูลค่าสินทรัพย์รวม พบว่า คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ามูลค่าสินทรัพย์รวมมากขึ้น จะส่งผลให้คะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมากขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 2

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของบริษัทซึ่งแทนค่าด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

จากตารางที่ 33 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด พบว่า คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทาง เดียวกัน กล่าวคือ ถ้ามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมากขึ้น จะส่งผลให้คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยงมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 3

ความสัมพันธ์ของคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะสรุปผลการศึกษิตตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบทที่ 2 ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 3

คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

ตารางที่ 34 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับประเภท กลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

(n=98)

กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	n	F-value	p-value	Eta
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	0.356	0.096	5	1.768	0.104	0.348
สินค้าอุปโภคบริโภค	0.456	-	1			
ธุรกิจการเงิน	0.424	0.155	18			
สินค้าอุตสาหกรรม	0.344	0.170	7			
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.303	0.122	26			
ทรัพยากร	0.448	0.227	10			
บริการ	0.314	0.123	19			
เทคโนโลยี	0.326	0.196	12			

ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าค่าความแปรปรวนของ กลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมีความเป็นอิสระกัน จากตารางที่ 34 พบว่า

คะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงโดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

จากการวิเคราะห์ผลและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท สรุปได้ว่า มูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง แสดงได้ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

ขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	คุณภาพของการรายงานความเสี่ยง
ขนาดของบริษัท	
มูลค่าสินทรัพย์รวม	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	ไม่มีความสัมพันธ์

จากนั้นจึงทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับดัชนีหลังปรับค่าซึ่งนำมารวมเป็นคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ได้แก่ คะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM[®]) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบทที่ 2 โดยจะไม่นำดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบหลังปรับค่า (RQT[®]) มาทดสอบเนื่องจากโครงสร้างสมการของการหาค่าดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบเป็นผลมาจากขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทแล้ว ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ปรากฏดังตารางที่ 36-38 ดังนี้

ตารางที่ 36 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดกับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM ^๕)

ขนาดของบริษัท	ดัชนี COSO – ERM ^๕		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value	n
มูลค่าสินทรัพย์รวม	0.352	0.000**	98
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด	0.369	0.000**	98

** หมายถึงปฏิเสธสมมติฐานสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 4

ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าสินทรัพย์รวม

จากตารางที่ 36 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM ^๕) และมูลค่าสินทรัพย์รวม พบว่า ดัชนี COSO – ERM ^๕ มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ามูลค่าสินทรัพย์รวมมากขึ้น จะส่งผลให้ดัชนี COSO – ERM ^๕ มากขึ้นด้วย

สมมติฐานข้อที่ 5

ดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

จากตารางที่ 36 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM ^๕) และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด พบว่า ดัชนี COSO – ERM ^๕ มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมากขึ้น จะส่งผลให้คะแนนดัชนี COSO – ERM[®] มากขึ้น

ตารางที่ 37 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM[®])

(n=98)

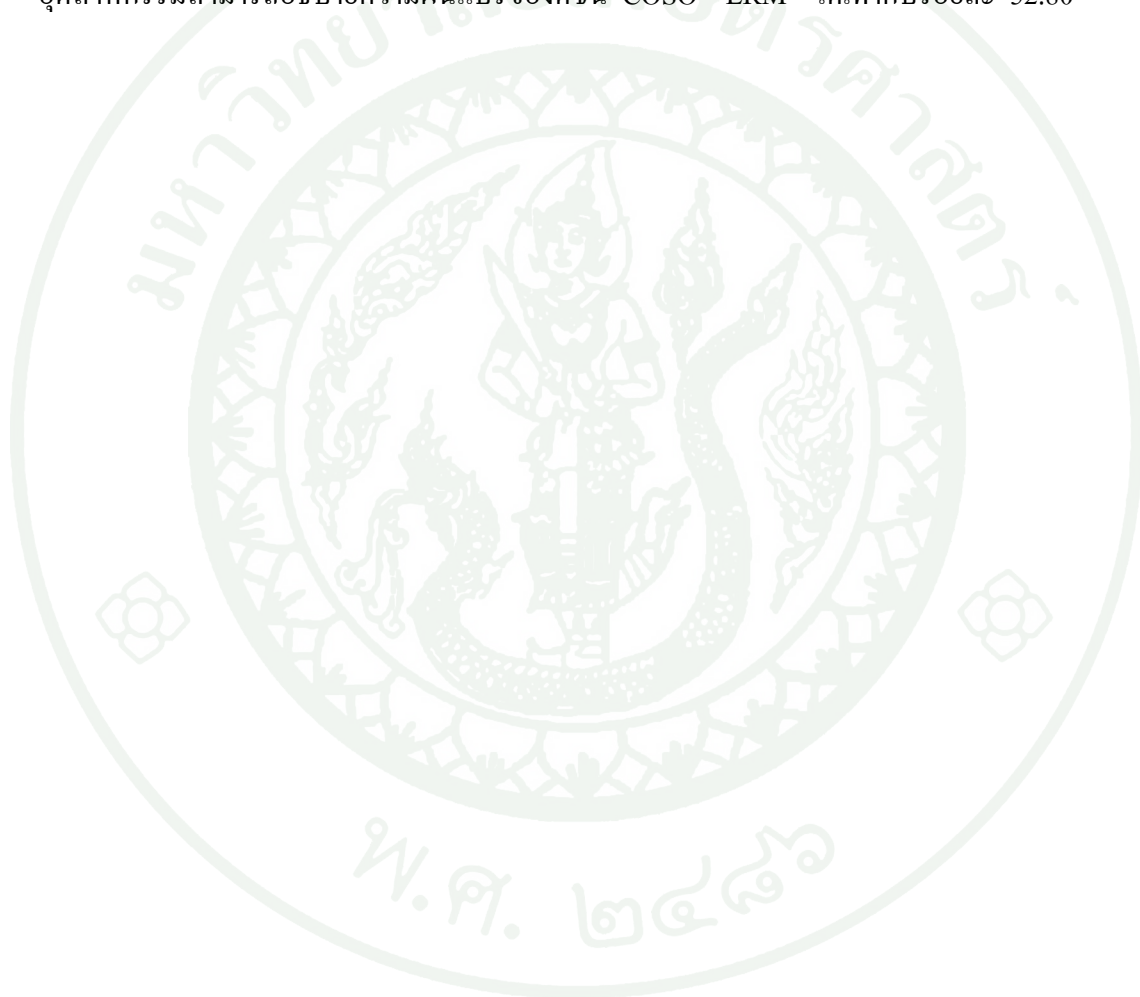
กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	n	F-value	p-value	Eta
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	0.301	0.112	5	4.970	0.000	0.528
สินค้าอุปโภคบริโภค	0.500	-	1			
ธุรกิจการเงิน	0.436	0.168	18			
สินค้าอุตสาหกรรม	0.275	0.221	7			
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0.193	0.150	26			
ทรัพยากร	0.483	0.277	10			
บริการ	0.216	0.136	19			
เทคโนโลยี	0.239	0.241	12			

สมมติฐานข้อที่ 6

จากตารางที่ 37 พบว่าคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM[®]) ของแต่ละอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงทำการทดสอบแบบจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparison Tests) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยการเปรียบเทียบค่าของผลต่างค่าเฉลี่ยกับค่าสถิติของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยในการทดสอบจะไม่นำกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมารวมคำนวณด้วย เนื่องจากจำนวนข้อมูลในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนเพียง 1 บริษัทเท่านั้น จึงทำการตัดกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ออกจากการทดสอบ

ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน และข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมีความเป็นอิสระกัน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM[®]) แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรม

ธุรกิจการเงินและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรยังมีค่าเฉลี่ยดัชนี COSO-ERM[®] ที่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการอีกด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีคะแนนดัชนี COSO-ERM[®] สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งปรากฏดังตารางที่ 38 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์ Eta เท่ากับ 0.528 นั่นคือ ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมสามารถอธิบายความผันแปรของดัชนี COSO-ERM[®] ได้เท่ากับร้อยละ 52.80

ตารางที่ 38 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM^๖) ของแต่ละประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ผลต่างของค่าเฉลี่ยดัชนี COSO – ERM ^๖ ของแต่ละประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม						
	AGRO	CONSUMP	FINCIAL	INDUS	PROPCON	RESOURCE	SERVICE
AGRO							
CONSUMP	-						
FINCIAL	-0.135	-					
INDUS	0.026	-	0.161				
PROPCON	0.108	-	0.243**	0.082			
RESOURCE	-0.183	-	-0.048	-0.209	-0.290**		
SERVICE	0.084	-	0.219	0.059	-0.023	-0.267**	
TECH	0.061	-	0.196	0.036	-0.046	0.244	-0.023

** หมายถึงปฏิเสธสมมติฐานสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

AGRO	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	PROPCON	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
CONSUMP	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	RESOURCE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
FINCIAL	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	SERVICE	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
INDUS	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	TECH	หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO-ERM^s) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า

ขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	ดัชนี COSO - ERM ^s
ขนาดของบริษัท	
มูลค่าสินทรัพย์รวม	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด	มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน
ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท	มีความสัมพันธ์กัน

ข้อวิจารณ์

จากการผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปข้อวิจารณ์โดยแยกเป็น มูลค่าสินทรัพย์รวม มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. มูลค่าสินทรัพย์รวม

จากการศึกษา พบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินทรัพย์รวมกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงและดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวมสูงกว่าจะมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า มากกว่าบริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวมต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการส่งสัญญาณและสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ansah (1998), Naser (1998), Haniffa and Cooke (2005), อลิศรา ผลาวรรณ์ (2547) และ ชลินธร รุ่งจำ (2551) ที่พบว่ามูลค่าสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปริมาณการรายงานข้อมูล และ พรพิพัฒน์ จูหา (2548) ที่พบว่ามูลค่าสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

2. มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

จากการศึกษา พบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงกว่าจะมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า มากกว่าบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการส่งสัญญาณและสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Linsley and Shrives (2006), Ansah (1998), Naser (1998), Ghazali (2007) และ ชลินธร ฐูจำ (2551) ที่พบว่ามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการรายงานข้อมูล

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินทรัพย์รวมและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งเป็นตัวแทนของขนาดของบริษัท กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานักวิจัยหลายท่าน ได้แก่ Linsley and Shrives (2006), Abramham and Cox (2007), Amran *et al.* (2009) และ พรพิพัฒน์ จูทา (2548) ที่พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และกัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง เบอร์ก (2550) ที่ไม่พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการรายงานข้อมูล ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดทำรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพนั้น จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กมีเงินทุนไม่มากนัก จึงทำให้งบประมาณสนับสนุนเพื่อการจัดทำรายงานข้อมูลมีจำกัด นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายในการรายงานข้อมูลต่อขนาดของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ จะมีต้นทุนในการจัดทำต่ำกว่าการรายงานข้อมูลของบริษัทที่มีขนาดเล็ก (Naser, 1998) ดังนั้น บริษัทที่มีขนาดใหญ่จึงมีความสามารถในการรายงานข้อมูลที่มีคุณภาพได้มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

3. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

จากการศึกษา ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีสถาบันและสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Amran *et al.* (2009), อลิศรา ผลาวรรณ (2547) และ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ที่พบว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการรายงานข้อมูล แต่ทั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Beretta and Bozzolan (2004), Abramham and Cox (2007), Ansah (1998), Naser (1998) และ Haniffa and Cooke (2005) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการรายงานข้อมูล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การรายงานข้อมูลในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีมีหน่วยงานหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลทำการควบคุม และตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนให้ต้องรายงานข้อมูลขึ้นตามที่กำหนดเป็นกฎระเบียบข้อบังคับ โดยหน่วยงานต่างๆเหล่านี้ ทำให้บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานข้อมูลในระดับที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO หลังปรับค่า (COSO – ERM[®]) พบว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคะแนนดัชนี COSO – ERM[®] มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า แนวทางการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ยังไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลและกำหนดเป็นกฎระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติตามกรอบงานจึงเป็นไปตามความสมัครใจของบริษัท บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง มักจะมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่ลอกเลียนแบบจากบริษัทที่เป็นผู้นำในอุตสาหกรรมนั้น เพื่อความอยู่รอดหรือให้ได้รับการยอมรับว่ามีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพทัดเทียมกัน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) ดังนั้น จึงทำให้แนวทางการบริหารความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน การรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจึงเป็นไปตามความสมัครใจ และเป็นผลให้คะแนนดัชนี COSO – ERM[®] ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ในเชิงปริมาณโดยพิจารณาจากจำนวนคำเชิงเปรียบเทียบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยพิจารณาจากกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ประจำปี 2550 จำนวน 98 บริษัท วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมจากรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือแบบฟอร์มการรายงานข้อมูล เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในการให้คะแนนการรายงานและนับจำนวนคำ การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้กรอบงานการวิเคราะห์คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของ Beretta and Bozzolan (2004) ซึ่งประกอบด้วยดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ (RQT) และดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO (COSO – ERM) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสถิติ Eta

ผลการศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.352 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.20 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยมาก โดยพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.448 คะแนน และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพียง 0.303 คะแนน

โดยผลการศึกษาในด้านปริมาณการรายงาน ซึ่งใช้การนับจำนวนค่าที่รายงานเปรียบเทียบกับค่าประมาณการรายงาน พบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 57.14 มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงต่ำกว่าค่าประมาณการรายงาน โดยมีจำนวนค่าต่ำกว่าค่าประมาณโดยเฉลี่ยเท่ากับ -1,285.198 ค่า ส่วนบริษัทอีกจำนวนร้อยละ 42.86 มีปริมาณการรายงานความเสี่ยงจริงสูงกว่าค่าประมาณการรายงาน ซึ่งมีจำนวนค่าสูงกว่าค่าประมาณโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1,713.574 ค่า โดยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเป็นกลุ่มที่มีปริมาณการรายงานต่ำกว่าค่าประมาณการมากที่สุด และมีปริมาณการรายงานสูงกว่าค่าประมาณการมากที่สุดเช่นกัน

สำหรับผลการศึกษาในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยพิจารณาจากการรายงานตามองค์ประกอบของกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM โดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.969 คะแนน จากคะแนนเต็มทั้งหมด 29 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.93 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยมาก โดยพบว่าองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM ที่มีการรายงานมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งมีจำนวนการรายงานร้อยละ 49.15 ส่วนองค์ประกอบที่มีการรายงานน้อยที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งมีจำนวนการรายงานเพียงร้อยละ 14.29 นอกจากนี้ยังพบว่ามีบริษัทจดทะเบียนเพียงร้อยละ 7.14 ที่รายงานว่ามีการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงาน COSO – ERM อย่างชัดเจน ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 4.08 เท่านั้นที่รายงานข้อมูลครบทั้ง 8 องค์ประกอบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนยังขาดความเข้าใจและมองข้ามความสำคัญของกรอบงานดังกล่าว ทั้งในด้านการปฏิบัติและการรายงาน

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าสินทรัพย์รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทกับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยมาก ทั้งในด้านปริมาณและความสมบูรณ์ของเนื้อหา ดังนั้น ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียน โดยเฉพาะบริษัทที่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงน้อยกว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่า ควรให้ความสนใจในการจัดทำกรรายงานข้อมูลความเสี่ยงให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่เน้นเพียงแค่ปริมาณการรายงานเท่านั้น แต่ควรรายงานข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์แก่บริษัท และผู้ใช้งายานด้วย ซึ่งหากบริษัทขนาดเล็กเหล่านี้ได้พัฒนาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงให้ดีขึ้น ก็จะสามารถยกระดับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรในภาพรวมให้ดีขึ้นได้อีกมาก

2. จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า บริษัทจดทะเบียนมีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ในระดับที่น้อยมาก โดยองค์ประกอบที่มีการรายงานน้อยที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์และตัววัดความสำเร็จนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง และเป็นขั้นตอนแรกสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ต้องมีก่อน เพื่อสามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ และช่วยในการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากตัววัดความสำเร็จที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีบริษัทจดทะเบียนเพียงร้อยละ 7.14 ที่มีการรายงานว่ามีการบริหารความเสี่ยงตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนยังขาดความเข้าใจในหลักเกณฑ์ และแนวทางการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM รวมทั้งยังมองข้ามความสำคัญของกรอบงานที่เป็นมาตรฐานสากลดังกล่าว

ดังนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลควรมีการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมเกี่ยวกับกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM นี้ให้แก่บริษัทจดทะเบียนและองค์กรต่างๆ รวมทั้งผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนควรจะทำให้ความสนใจในการปฏิบัติ ปรับปรุง และกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง ให้เป็นไปตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM โดยให้ความสำคัญทั้ง 8 องค์ประกอบอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อการมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีมาตรฐานในระดับสากล

3. จากการศึกษพบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการรายงานความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบน้อยกว่าความเสี่ยงด้านอื่นๆ ในขณะที่การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเป็นความรับผิดชอบต่องสังคมขั้นต่ำของทุกบริษัท และควรรายงานแก่สาธารณะชน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าบริษัทมีการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น บริษัทจดทะเบียนควรใส่ใจในการรายงานความเสี่ยงด้านกฎหมายและระเบียบให้มากขึ้น

4. จากการศึกษพบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีการรายงานวิธีการตอบสนองความเสี่ยงบริหารมากที่สุดคือวิธีการแก้ไข ซึ่งเป็นการบริหารความเสี่ยงแบบเชิงรับ และอาจไม่ทันต่อการบริหารในยุคความเสี่ยง ดังนั้น ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนจึงควรพิจารณา และปรับปรุงวิธีการตอบสนองความเสี่ยงและมีกิจกรรมการควบคุมที่เป็นการบริหารแบบเชิงรุก และเป็นการบริหารระดับกลยุทธ์และทั่วทั้งองค์กร ที่ทุกฝ่ายต้องมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยง เพื่อประโยชน์ของทั้งองค์กร

5. จากการศึกษาในครั้งนี้พบปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจน ในการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM ซึ่งพบว่าบางบริษัทได้รายงานว่ามีการปฏิบัติตามกรอบงานการบริหารความเสี่ยงตามแนว COSO – ERM แต่ไม่มีการรายงานถึงรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ว่ามีการปฏิบัติตามหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น จึงเสนอแนะเพิ่มเติมให้ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนให้ความสำคัญและใส่ใจในการรายงานข้อมูลให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และครอบคลุมรายละเอียดของทุกองค์ประกอบ เพื่อแสดงถึงความสามารถในการบริหารความเสี่ยง และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บริษัทที่กำลังจะเข้าจดทะเบียนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท ในปี พ.ศ. 2550 เพียงปีเดียว ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจขยายเวลาในการศึกษา โดยเพิ่มจำนวนปีในการศึกษา เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM และคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง หรือพิจารณา

ถึงการเปลี่ยนแปลงของขนาดของบริษัทในแต่ละปีว่า ส่งผลให้มีแนวโน้มคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะพิจารณาตัวแปรหรือปัจจัยด้านอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง เช่น กฎบังคับของหน่วยงานกำกับดูแลกิจการอายุการดำเนินงาน องค์ประกอบของคณะกรรมการ ปัจจัยด้านคู่แข่งกัน เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอร์ก. 2550. ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุน กรณีศึกษาบริษัทในธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. รายงานการวิจัย สาขาวิชาการบัญชี, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2548. SET 100 Index และ SET 50 Index. (Online).
www.set.or.th, 14 กันยายน 2551.

_____. 2549. หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549.

_____. 2551. SET 100 Index และ SET 50 Index.

ชลินธร รุ่งจำ. 2551. ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. 2551. “การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงเพื่อความมั่นคงปลอดภัย.”
วารสารนักบริหาร 28 (1): 33-39.

โชติญาณ์ หิตะพงษ์. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลใน “บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร”ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธารินี จวงมุกิตา. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นฤมล สอาดโคม. 2548. **Risk Management การบริหารความเสี่ยง**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์ (1996) จำกัด.

ไพรวอดเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส. 2547. **แนวทางการบริหารความเสี่ยง ฉบับปรับปรุง-ตุลาคม 2547**.
(Online). www.pwc.com/thailand, 21 สิงหาคม 2551.

พรพิพัฒน์ จูทา. 2548. **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2551. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. 2550. **การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทย: Corporate Governance Report of Thai Listed Companies**. (Online).
www.thai-iod.com, 29 ธันวาคม 2552.

อลิศรา ผลาวรรณ. 2547. **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณา ภัทรมนตรี. 2552. **การตรวจสอบภายในสมัยใหม่ แนวคิดและกรณีศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.

Abraham, S. and Cox, P. 2007. “Analysing the determinants of narrative risk information in UK FTSE 100 annual reports” **The British Accounting Review** 39 (3): 227–248

Amran, A., Bin , A.M.R. and Hassan, B.C.H.M. 2009. “Risk reporting: An exploratory study on risk management disclosure in Malaysian annual reports” **Managerial Auditing Journal** 24 (1): 39–57

- Ansah, S.O. 1998. "The impact of corporate attributes on the extent of mandatory disclosure and reporting by listed companies in Zimbabwe." **The International Journal of Accounting** 33 (5): 605-631
- Beretta, S. and Bozzolan, S. 2004. "A framework for the analysis of firm risk communication." **The International Journal of Accounting** 39 (3): 265-288
- Cooke, T.E. 1989. "Voluntary corporate disclosure by Swedish companies." **Journal of International Financial Management and Accounting** 1(2): 171-195
- DiMaggio and W. Powell. 1983. "The iron cage revisited institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields." **American Sociological Review** 48: 147-60.
- Dobler, M. 2008. "Incentives for risk reporting-A discretionary disclosure and cheap talk approach." **The International Journal of Accounting** 43 (2): 184-206
- Ghazali, N. A. M. 2007. "Ownership Structure and Corporate Social Responsibility Disclosures : Some Malaysian Evidence." **Emerald Group Publishing Limited** 7 (3): 251-266
- Haniffa, R.M. and Cooke, T.E. 2005. "The Impact of Culture and Governance On Corporate Social Reporting." **Journal of Accounting and Public Policy** 24: 391-430
- Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW). 1999. "**No Surprise: The case for better risk reporting.**" London: ICAEW.
- Linsley, P.M. and Shrives, P. J. 2006. "Risk reporting: A study of risk disclosures in the annual reports of UK companies" **The British Accounting Review** 38 (4): 387-404

Meyer, J.W. and Rowan, B. 1977. “Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony.” **American Journal of Sociology** 83: 340-363.

Moeller, R.R. 2007. **COSO Enterprise Risk Management: Understanding the New Integrated ERM Framework**. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Naser, K. 1998. “Comprehensives of Disclosure of Non-Financial Companies Listed on the Amman Financial Market.” **International Journal of Commerce and Management** 2 (8): 88-119

Shevlin, T. 2004. “Discussion of “A framework for the analysis of firm risk communication.”” **The International Journal of Accounting** 39 (3): 297-302

Spence, M. 1973. “Job Market Signaling.” **Quarterly Journal of Economics** 87: 355-374

Stemler, S. 2001. “An overview of content analysis.” **Practical Assessment, Research & Evaluation** 7(17):56-67

The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO). 2004. **Enterprise Risk Management-Integrated Framework-Executive Summary**. (Online). www.erm.coso.org, 28 สิงหาคม 2551.

Tolbert, P.S. and Zucker, L.G. 1983. “Institutional Sources of Change in the Formal Structure of Organization: The Diffusion of Civil Service Reform 1880-1935.” **Administrative Science Quarterly** 28: 22-39.

Watson, A., Shrivs, P. and Marston, C. 2002. “Voluntary disclosure of Accounting ratios in the UK.” **British Accounting Review** 34(4): 289-313

แบบฟอร์มการรายงานข้อมูล

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับขนาดและประเภท
กลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท

1.1 ชื่อบริษัท _____ ชื่อย่อบริษัท _____

1.2 ขนาดของบริษัท

มูลค่าสินทรัพย์รวม = _____ บาท

มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด = _____ บาท

1.3 ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัท

- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
- ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรายงานความเสี่ยง

ปริมาณการรายงานความเสี่ยงทั้งหมดจำนวน _____ คำ

ชื่อความเสี่ยง	วิธีการบริหารความเสี่ยง
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

ส่วนที่ 3 แบบฟอร์มการรายงานข้อมูลการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM

องค์ประกอบ	ไม่มีการ รายงาน	มีการ รายงาน
องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)		
1.1 มีการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงในระดับองค์กรเป็นลายลักษณ์อักษร หรือนโยบายในด้านอื่นๆ เช่น ข้อกำหนดด้านความซื่อตรงและจริยธรรมองค์กร และข้อกำหนดด้านความสามารถในแต่ละตำแหน่งงาน		
1.2 มีคณะกรรมการบริษัทกำกับติดตามและได้รับการรายงานการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ		
1.3 มีคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ		
1.4 มีเอกสารหรือคู่มือหรือวิธีการการบริหารความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษร		
1.5 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับ (Risk Appetite) ได้ในการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในภาพรวม		
1.6 มีหน่วยงาน/คณะทำงานบริหารความเสี่ยงอย่างถาวร		
องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)		
2.1 มีการกำหนดภารกิจ กลยุทธ์ เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในระดับองค์กร		
2.2 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ตาม COSO ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ วัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน และวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย		
2.3 มีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและตัววัดเป้าหมาย ความสำเร็จของกลยุทธ์		
2.4 มีการกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนจากเป้าหมายตัววัด ความสำเร็จที่ยอมรับได้ (Risk Tolerances)		

องค์ประกอบ	ไม่มีการ รายงาน	มีการ รายงาน
องค์ประกอบที่ 3 การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)		
3.1 มีการประเมินความเสี่ยงองค์กรจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร		
3.2 มีการประเมินเหตุการณ์ที่เคยเกิดในอดีตและที่อาจจะเกิดในอนาคต		
3.3 วิเคราะห์และจัดความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ความเสี่ยงอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จัดทำเป็น Risk Map		
องค์ประกอบที่ 4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)		
4.1 กิจการประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากระดับความน่าจะเป็น (Likelihood)		
4.2 กิจการประเมินระดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น (Impact)		
4.3 กิจการใช้เทคนิคเชิงปริมาณในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบ เช่น การหาค่าเฉลี่ย ความถี่ อัตราร้อยละ ค่าความสัมพันธ์ เป็นต้น		
4.4 กิจการใช้เทคนิคเชิงคุณภาพในการประเมินความเสี่ยงที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลกระทบ เช่น การสัมภาษณ์ การออกแบบสอบถามและสำรวจวิจัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประเมินความเสี่ยงโดยตนเอง เป็นต้น		
องค์ประกอบที่ 5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Responses)		
5.1 ระบุวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงโดยสัมพันธ์กับระดับของความเสี่ยง		
5.2 ประเมินความคุ้มค่าของวิธีการจัดการตอบสนองความเสี่ยงกับระดับผลกระทบของความเสี่ยง		
5.3 มีการระบุระดับและตำแหน่งของความเสี่ยง (Risk Profile) ทั้งก่อนและหลังการประเมินความเสี่ยง		

องค์ประกอบ	ไม่มีการ รายงาน	มีการ รายงาน
องค์ประกอบที่ 6 กิจกรรมควบคุม (Control Activities)		
6.1 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือการกำหนดวิธีการควบคุมภายในที่เป็นขั้นพื้นฐาน		
6.2 มีการกำหนดแผนกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้		
6.3 มีการกำหนดมอบหมายผู้รับผิดชอบกิจกรรมการควบคุมความเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนและระยะเวลา		
องค์ประกอบที่ 7 สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)		
7.1 ระบบสารสนเทศได้บูรณาการรวมเข้าไปในการทำงานปกติ		
7.2 องค์กรได้จัดช่องทางการรับข้อมูล ขอร้องเรียน สารสนเทศสำคัญทั้งจากแหล่งข้อมูลภายนอกและภายในองค์กร		
องค์ประกอบที่ 8 การติดตามและประเมินผล (Monitoring)		
8.1 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัท		
8.2 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยผู้ตรวจสอบอิสระ		
8.3 องค์กรมีระบบการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง หรือการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งโดยการประเมินตนเอง		
8.4 จัดทำรายงานข้อบกพร่องและการสั่งการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงอย่างทันทั่วทั้ง		
รวมคะแนนการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร ตามแนว COSO-ERM		

ภาคผนวก ข

รายชื่อบริษัท ปริมาณค่าการรายงานความเสี่ยง คะแนนการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตาม
แนว COSO – ERM คะแนนดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ คะแนนดัชนีการรายงานการบริหาร
ความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO และคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100

ตารางผนวกที่ 1 ปริมาณค่าการรายงานความเสี่ยง คะแนนการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO – ERM คะแนนดัชนีปริมาณเชิงเปรียบเทียบ
คะแนนดัชนีการรายงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO และคะแนนคุณภาพของการรายงานความเสี่ยงของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 (เรียงตามชื่อย่อบริษัทที่ออกหลักทรัพย์)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
1	ACL	3,858	22	-1,397.595	0.759	0.549	น้อย
2	ADVANC	9,357	24	3,652.406	0.828	0.856	ดีมาก
3	AH	1,030	2	-1,049.643	0.069	0.151	น้อยมาก
4	AMATA	1,278	2	-696.333	0.069	0.170	น้อยมาก
5	AOT	2,679	5	-1,917.371	0.172	0.169	น้อยมาก
6	AP	2,015	6	-203.106	0.207	0.280	น้อยมาก
7	ASP	3,176	9	-118.780	0.310	0.346	น้อยมาก
8	BANPU	6,136	13	538.304	0.448	0.463	น้อยมาก
9	BAFS	5,122	26	1,291.247	0.897	0.774	ดี
10	BAY	7,585	14	392.312	0.483	0.477	น้อยมาก
11	BBL	3,991	12	-3,932.188	0.414	0.208	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
12	BEC	1,799	4	-459.444	0.138	0.226	น้อยมาก
13	BECL	4,770	12	1,131.541	0.414	0.474	น้อยมาก
14	BGH	2,449	4	-760.812	0.138	0.210	น้อยมาก
15	BH	1,138	4	-1,044.367	0.138	0.195	น้อยมาก
16	BLAND	978	7	-2,175.113	0.241	0.197	น้อยมาก
17	CCET	3,279	6	-1,553.575	0.207	0.209	น้อยมาก
18	CGS	1,869	7	-1,289.987	0.241	0.243	น้อยมาก
19	CK	4,247	10	1,520.080	0.345	0.452	น้อยมาก
20	CPALL	1,902	8	-1,753.638	0.276	0.239	น้อยมาก
21	CPF	3,745	12	-169.364	0.414	0.406	น้อยมาก
22	CPN	3,040	16	-29.674	0.552	0.496	น้อยมาก
23	DCC	847	4	-399.287	0.138	0.229	น้อยมาก
24	DELTA	1,820	4	-2,582.292	0.138	0.115	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
25	EGCO	4,191	14	-1,248.816	0.483	0.391	น้อยมาก
26	ERAWAN	2,052	7	-389.682	0.241	0.291	น้อยมาก
27	FORTH	5,254	3	2,455.863	0.103	0.358	น้อยมาก
28	GJS	1,593	6	-1,503.453	0.207	0.212	น้อยมาก
29	GLOW	11,054	5	5,607.639	0.172	0.563	น้อย
30	GOLD	4,036	5	1,839.163	0.172	0.365	น้อยมาก
31	GSTEEL	5,466	9	2,113.504	0.310	0.463	น้อยมาก
32	HANA	1,779	4	-2,095.663	0.138	0.140	น้อยมาก
33	HEMRAJ	695	4	-1,568.915	0.138	0.168	น้อยมาก
34	HMPRO	1,852	7	-736.928	0.241	0.272	น้อยมาก
35	IEC	1,274	6	-1,349.897	0.207	0.220	น้อยมาก
36	IRPC	2,840	8	-3,329.498	0.276	0.157	น้อยมาก
37	ITD	7,159	5	3,800.562	0.172	0.468	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
38	JAS	2,040	9	-1,903.377	0.310	0.252	น้อยมาก
39	KBANK	12,074	15	4,536.104	0.517	0.715	ดี
40	KEST	5,548	13	2,088.796	0.448	0.545	น้อย
41	KGI	2,111	9	-1,509.355	0.310	0.273	น้อยมาก
42	KH	925	2	-782.092	0.069	0.165	น้อยมาก
43	KK	3,885	15	-1,676.538	0.517	0.389	น้อยมาก
44	KTB	8,997	16	1,297.134	0.552	0.565	น้อย
45	KTC	2,484	6	-2,537.639	0.207	0.158	น้อยมาก
46	KSL	3,223	9	810.537	0.310	0.394	น้อยมาก
47	LH	3,972	5	808.253	0.172	0.311	น้อยมาก
48	LOXLEY	1,413	8	-960.786	0.276	0.281	น้อยมาก
49	LPN	1,852	7	128.802	0.241	0.318	น้อยมาก
50	MAJOR	1,697	5	-664.516	0.172	0.234	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
51	MAKRO	2,622	6	-396.393	0.207	0.270	น้อยมาก
52	MCOT	2,159	13	-147.708	0.448	0.427	น้อยมาก
53	MINT	3,027	9	399.395	0.310	0.373	น้อยมาก
54	N-PARK	1,447	3	174.536	0.103	0.238	น้อยมาก
55	PDI	1,255	4	-2,359.794	0.138	0.126	น้อยมาก
56	PHATRA	5,764	6	2,455.314	0.207	0.420	น้อยมาก
57	PLE	3,512	6	1,507.400	0.207	0.370	น้อยมาก
58	PS	3,402	14	1,326.231	0.483	0.526	น้อย
59	PSL	7,330	9	4,575.830	0.310	0.592	น้อย
60	PTT	12,907	18	5,166.886	0.621	0.810	ดีมาก
61	PTTCH	4,833	17	545.497	0.586	0.547	น้อย
62	PTTEP	4,802	13	-1,672.623	0.448	0.348	น้อยมาก
63	QH	3,872	4	1,166.349	0.138	0.311	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
64	RATCH	5,202	17	-459.502	0.586	0.494	น้อยมาก
65	RCL	1,738	8	-1,536.436	0.276	0.251	น้อยมาก
66	ROBINS	2,788	10	450.207	0.345	0.396	น้อยมาก
67	ROJANA	2,012	4	-538.225	0.138	0.222	น้อยมาก
68	RS	3,411	4	2,278.982	0.138	0.369	น้อยมาก
69	SAMART	4,076	11	241.420	0.379	0.407	น้อยมาก
70	SC	4,006	14	2,142.101	0.483	0.568	น้อย
71	SCB	6,161	13	-1,506.145	0.448	0.356	น้อยมาก
72	SCC	1,423	11	-3,199.293	0.379	0.226	น้อยมาก
73	SCCC	781	4	-1,839.576	0.138	0.154	น้อยมาก
74	SCIB	6,940	11	124.423	0.379	0.401	น้อยมาก
75	SIRI	2,299	8	-305.215	0.276	0.315	น้อยมาก
76	SPALI	3,272	7	1,219.136	0.241	0.375	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
77	SSI	4,955	14	1,726.845	0.483	0.547	น้อย
78	STA	3,011	11	520.006	0.379	0.421	น้อยมาก
79	STANLY	1,060	4	-802.047	0.138	0.208	น้อยมาก
80	STEC	1,795	6	-476.278	0.207	0.266	น้อยมาก
81	SUC	2,202	14	-0.010	0.483	0.456	น้อยมาก
82	TASCO	1,321	6	-385.838	0.207	0.271	น้อยมาก
83	TCAP	6,902	15	288.477	0.517	0.492	น้อยมาก
84	THAI	3,949	14	-1,198.722	0.483	0.393	น้อยมาก
85	THCOM	6,025	11	1,510.638	0.379	0.473	น้อยมาก
86	TICON	1,624	6	-344.607	0.207	0.273	น้อยมาก
87	TISCOB	9,345	16	3,695.115	0.552	0.691	ปานกลาง
88	TMB	7,660	13	506.577	0.448	0.462	น้อยมาก
89	TOP	2,674	18	-3,533.946	0.621	0.354	น้อยมาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณค่าการรายงาน	คะแนน COSO-ERM	คะแนนดัชนี RQT	คะแนนดัชนี COSO-ERM	คะแนนคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง	ระดับคุณภาพของการ รายงานความเสี่ยง
90	TPC	1,808	8	-1,030.774	0.276	0.277	น้อยมาก
91	TPIPL	745	3	-2,902.202	0.103	0.077	น้อยมาก
92	TRUE	6,034	4	357.219	0.138	0.269	น้อยมาก
93	TTA	7,760	6	4,312.142	0.207	0.517	น้อย
94	TT&T	4,756	6	168.834	0.207	0.300	น้อยมาก
95	TUF	1,440	5	-1,560.626	0.172	0.187	น้อยมาก
96	TWZ	3,314	4	1,098.300	0.138	0.308	น้อยมาก
97	VNG	1,581	4	-569.209	0.138	0.220	น้อยมาก
98	ZMICO	1,526	12	-1,416.209	0.414	0.340	น้อยมาก
รวม		360,104	879	-	-	-	
ค่าเฉลี่ย		3,675	8.969	-0.010	0.309	0.352	น้อยมาก

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวอังคณา แก้วประภา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 9 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี สำนักวิชา วิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพะเยา
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	ทุนพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา